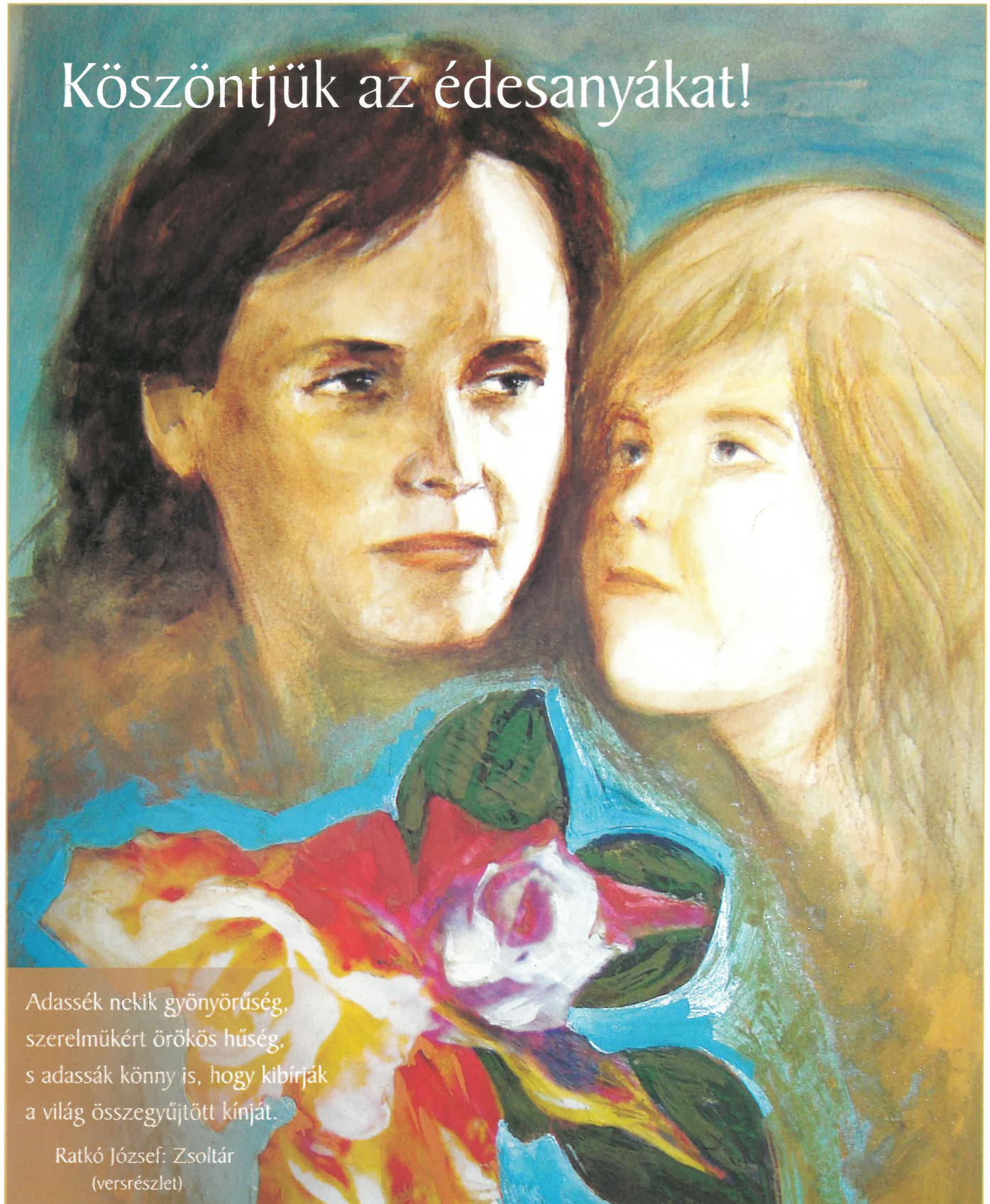

KÖR-HÁZUNK

2006. április • III. évf. 3. szám

JÓSA ANDRÁS KÓRHÁZ FOLYÓIRATA

Köszöntjük az édesanyákat!

Adassék nekik gyönyörűség,
szerelmükért örökös hűség,
s adassák könny is, hogy kibírják
a világ összegyűjtött kínját.

Ratkó József: Zsoltár
(versrészlet)

Kárpátalján élő orvosok
továbbképzése
Nyíregyházán

BENCs-PROGRAM: egészségügyi fejlesztések

2020-ig valósul meg a hosszú távú koncepció

Elkészült Nyíregyháza hosszú távú fejlesztési koncepciója, a Bencs-program, mely 2020-ig batározza meg a szabolcsi megyeszékhely fejlesztési elképzeléseit. A tervezet az infrastruktúrális, turisztikai és kulturális beruházások mellett az egészségügyi fejlesztési programokat is tartalmazza.

A program a város, a kistérség és az interregió ellátási színvonalának javítása érdekében egy korszerű műszerezettségű szívlabort kíván kialakítani.

A daganatos betegek ellátására egy daganatos centrum létrehozását tervezik, a beruházás 500 millió forintos költségének 77%-át az Európai Unió fedezi majd.

Az autópálya-hálózat fejlesztése, valamint az M3-as kiépítése várhatóan tovább erősíti majd a közúti forgal-

mat, mely emeli a balesetek számát. A sérültek túlélési esélyeinek javítására ezért a Jósa András kórházhoz kapcsolódóan egy mentőhelikopteres bázist szeretnének telepíteni. Ez nemcsak a baleseti ellátást, hanem a speciális kezelésre szoruló ellátási színvonalát is emeli majd.

A tervezet tartalmazza a krónikus betegségek következtében huzamosabb ideig ellátásra szoruló fogadására alkalmas kórházi ágyak számának növelését, melyet a Jósa András kórházban kidolgozott orvos-szakmai program alapján kívánnak megvalósítani.

A Bencs-programban szerepel egy egészségügyi ügyfélkezelő rendszer létrehozása az alapellátáshoz tartozó egészségügyi működés, időpont-foglalási, illetve tanácsadói szolgáltatások megvalósítása érdekében.

A hosszú távú fejlesztési elképzelés tartalmazza egy olyan prevenciós módszertani központ létrehozását is, melyben drogproblémával, és prevencióval foglalkozó előadások szervezhetőek mind az általános iskolás, mind a középiskolás korosztály számára. Ezen kívül a módszertani központban helyet kaphatnának különböző képzések, konferenciák és fiatalok számára rendezett vetélkedők. A centrum arra is alkalmas lenne, hogy módszertani segítséget nyújtson a drogprobléma kezelésében érintett szakemberek számára.

A program szükségesnek tartja a lakosság igényeinek növekedése miatt Sóstó-hegyen egy háziorvosi praxis létrehozását, valamint a háziorvosi rendszer szolgáltatásainak továbbfejlesztését, a betegfogadás és -ellátás rugalmasságának és minő-

ségének emelése révén. A tervezet figyelembe veszi, hogy az egészségügyi szakellátás a lakosság egy része számára a kötött munkaidő miatt nem, vagy csak a szabadság terhére vehető igénybe, ezért a Jósa András kórházban szeretnék a szakrendelést a délutáni időszakban és szombatonként is működtetni.

A Bencs-terv fontosnak tartja a népegészségügyi programba való bekapcsolódást is, melyben fontos szempont a testmozgás elterjesztése, az alkohol- és drogfogyasztás megelőzése, valamint a dohányzás visszaszorítása.

A hosszú távú fejlesztési elképzelés tartalmazza Nyíregyházán az egészségügyi alapellátást és szakellátást biztosító épületek, valamint az orvosi rendelők akadálymentesítését is.

kovácsm

Gépekkel gyarapodott a Jósa András kórház

Megérkeztek az aneszteziológiai és lélegeztetőgépek

Dr. Vojnik Mária egészségügyi politikai államtitkár adta át az új altató- és lélegeztetőgépeket a nyíregyházi kórház főigazgatójának.

Február végén zárult le az Egészségügyi Minisztérium orvostechikai eszközök fejlesztésére kiírt pályázata, amelynek segítségével juthattak az aneszteziológiai és intenzív terápiás osztállyal rendelkező kórházak ezekhez a gépekhez. Hétmilliárd forintot különített el a szaktarca erre a célra, melyet a kórház és a belforgalom nagyságától függően osztot-

tak szét az intézmények között. A Jósa András kórházba 28 új műszer érkezett, van közöttük magas tudásszintű intenzív osztályos lélegeztető, betegellenőrző és központi monitor. A támogatás módja, hogy egy tartós, hosszú lejáratú bérleti konstrukció formájában a lélegeztető- és altatógépeket használatra helyezik ki az intézményekhez az amortizációs futamidő végéig. Az új eszközök üzembeállításával le tudják cserélni azokat a régi készülékeket, amelyek jelenleg még üzembiztosak, de már nem rendelkeznek azokkal a funkciókkal, melyeket a mai egészségügyi technológiai előírások megkövetelnek. *km*

Szakmai elismerés az Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás osztálynak

Dr. Rácz Jenő egészségügyi miniszter Elismerő Oklevelet adományozott, felelősségteljes és példamutató munkájuk megbecsüléseként a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Jósa András Kórház Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Osztály munkacsoportjának. Az oklevelet a szervátültetések feltételeinek megteremtése érdekében végzett kiemelkedő tevékenységükért kapták. A Jósa András kórházban a potenciális donorok gondozása ennek az osztálynak a feladata. Itt történik a lehetsé-

ges donorok időbeni felismerése, intenzív terápiás kezelése a kapcsolattartás a hozzátartozókkal, a házi orvossal. Az osztály munkatársai szervezik meg a szervkivételhez szükséges műtői háttér és személyzet biztosítását mindennapi munkájuk, a fekvőbetegek kezelése, az aneszteziológiai feladatok ellátása mellett. Az első sikeres szervkivétellel végződő donorgondozás 1989-ben történt az osztályon, azóta összesen 95 donáció valósult meg, melynek során 211 szervet távolítottak el.

Az intenzív osztály munkatársai

100 munkatárs 16 tréningen vesz részt

A részben az Európai Unió támogatásából megvalósuló „Eséllyel a munka világában” projekt keretében 700 fő munkavállaló integrált képzése valósul meg. A projekt minden régióban 100 főt képez, így az Észak-Alföldi régióban is megkezdődtek a tréningek 2006. február 1-én.

A projekt célja elősegíteni a munkavállalók (különösen a nők, a 45 év felettiek, az egyszülős családfők) munkában maradását a tartós foglalkoztathatóságukhoz szükséges készségek fejlesztésével.

Az Észak-Alföldi régióban a Jósa András Kórház 100 fő munkatársa vesz részt, akik számára, ez év februárban elkészült a Személyes Beszámolójuk. A Személyes Beszámoló olyan dokumentum, amely hűen tükrözi a munkavállaló személyiségének leginkább megfelelő munkahelyi szerepet, rávilágítva az egyén jelenlegi erősségeire és fejlesztendő területeire.

Szakértők bevonásával-e személyes beszámoló értékelésével egyénre szabottan készült el mind a 100 fő részére az Egyéni Fejlesztési Terv.

A programban 16 féle tréning igénybevételére van lehetőség, amelyből eddig 7 tréningtípus lefutott: Kommunikáció, Önismeret, önbizalom fejlesztés, Személyes hatékonyság, Konfliktuskezelés, Csapatépítés és Együttműködési készség fejlesztés,

visszajelzésekben és a munkahelyi viszonyokban.

Örömteli a Kórház Vezetése részéről tanúsított hozzáállás, hiszen számukra is nagy jelentőséggel bír, hogy a munkatársak készségeik és képességeik lehető legjavát nyújtsák munkavégzésük so-

Európai Unió alapismeretek, munkavállalói jogok, munka és állásbiztonság megteremtése valamint Esélyegyenlőségi ismeretek. A mentorjelöltek feladata a projekt befejezését követően biztosítani a projekt eredményeinek szakmai és szervezeti fenn-

valamint Fizikai rehabilitáció és Egészségtudatos magatartásfejlesztés.

A tréningek során alkalmazott új innovatív módszerek – különösen az Outdoor módszer a hagyományos tréningmódszertól eltérően jelentősen eredményesebb, mely megmutatkozik a résztvevők aktivitásában a pozitív

rán. A vezetők elkötelezettsége megmutatkozik abban is, hogy minden résztvevő számára munkaidő alatt biztosítják a tréningen való részvételt.

A résztvevők között 15 fő mentorjelölt is van, akik a készségfejlesztő tréningek mellett olyan speciális képzettségben is részesülnek mint az

tartását a projekt által létrehozott mentori hálózaton keresztül.

A projekt megvalósítói, a vezetés és a résztvevők között hatékony együttműködés alakult ki mely előrejelzi a program hátralévő részének sikerességét.

*Farkas Gabriella
Projektvezető*

Kárpátalján élő orvosok továbbképzése Nyíregyházán

Nemzetközileg elismert bizonyítványt kaptak

Az egy éve működő EuroClip-Eurokapocs alapítvány Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében és Ukrajnában, annak elsősorban nyugati megyében vált ismertté. Az alapítvány programjai széles lehetőséget kínálnak az együttműködésre, konferenciák szervezésén túl egészen a kiscsoportos kapcsolatépítésekig oly módon, hogy a civil és nonprofit szervezetek elképzeléseinek megvalósításához nyújtanak anyagi lehetőséget.

A Jósa András kórházban működő Sürgősségi és Daganatos Elváltozásban Szenvedő Betegekért Alapítvány az Euroclip-Eurokapocs Közalapítványtól pályázati úton nyert lehetőséget 10 határon túli. Kárpátalján élő

orvos egyhetes sürgősségi osztályon történő továbbképzésére. A Nyíregyházán

működő sürgősségi betegellátó osztály akkreditált a képzésre, így a vendégorvosok megismerkedhettek a magyarországi sürgősségi struktúrával, elméleti előadások keretében a leggyakoribb sürgősségi kórképekkel, mint pl. mellkasi

fájdalom, sokk, eszméletvesztés, szívritmuszavar, gyógyszer-és vegyszermér-

gezesek, agyi történések felismerése és ellátása. A képzés az Amerikai Egyesült Államok sürgősségi protokolljainak megismertetése mentén zajlik ott. A vendégek az intézet 6 éve működő újraélesztési stúdiójában – az elfogadott nemzetközi proto-

kolloknak megfelelően – megismerték az újraélesztési technikákat, amelyekről számítógépes vizsga keretében bizonyosságot is tettek. A stúdió a bostoni egyetem által akkreditált reanimációs központ, így a határon túli orvosok nemzetközileg is elismert bizonyítványhoz jutottak.

Az EuroClip-Eurokapocs Közalapítvány a jövőben is lehetőséget teremt a határainkon túl élő orvosok és a Jósa András kórház munkatársai közötti együttműködésre, ami a későbbiekben, betegek konzultációjában és magyarországi gyógykezelésében is megnyilvánulhat.

Kovács Mariann

Adomány az I.-es számú Gyermekosztálynak

Másfél millió forint értékű műszert kapott a Raiffeisen Banktól a Jósa András Kórház I. sz. Gyermekosztálya. A koraszülöttek lélegeztetését segítő géphez a Beteg Gyerekekért Alapítvány közreműködésével jutott az osztály.

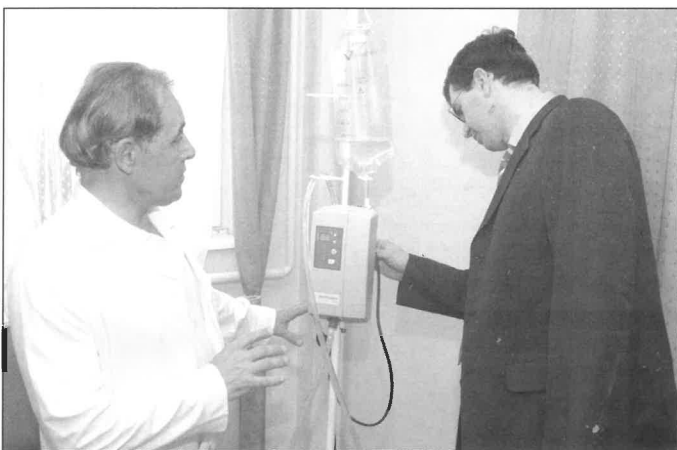
A pénzügyi adományának köszönhetően a kórház I. számú Gyermekosztálya egy újszülött lélegeztető készülékkel gyarapodhatott. Ez a műszer forradalmian új technológiát jelent, melynek lényege, hogy a gyógykezelés során a lélegeztetés következtében létrejövő mechanikus tüdőkárosodás lényegesen kisebb arányban fordul elő, mint a hagyományos lélegeztetőgépek alkalmazásával. Az sem mellékes, hogy kisebb a meghibásodás lehetősége is, de természetesen a legnagyobb előnye a tüdőkárosodás

megelőzésében rejlik, – hangsúlyozta dr. Dicső Ferenc az I. számú Gyermekosztály osztályvezető főorvosa, a műszer átvételekor.

Az eddigi tapasztalatok alapján a lélegeztetésre szo-

ni az előfordulási gyakoriságot.

Ez a lélegeztetést támogató gép, az immár 16 évvel ezelőtt bejegyzett Beteg Gyerekekért Alapítvány közvetítésével került a gyer-

ruló kis betegek 5-6%-nál, főleg a nagyon kis súllyal születetteknél fordul elő tüdőelváltozás, ennek a műszernek az alkalmazásával reményeik szerint évenként 1-2 esetre tudják csökkenteni

mekosztályra. Az alapítványt a gyermekosztály orvosai hozták létre, azáltal, hogy jutalmukat 1990-ben erre a nemes célra fordították. Fennállásuk óta több mint 200 ezer forint értékű

műszer beszerzését segítették elő. A szervezet tevékenységébe tartozik a géppark gyarapítása mellett, három esztendő óta, a koraszülöttek mentése megynkben.

A pénzügyi régióigazgatója Kóródy László elmondta, hogy évente két alkalommal, gyermeknap és karácsony alkalmából támogatják a beteg gyerekeket ellátó intézményeket és alapítványokat, annak érdekében, hogy a nehéz körülmények között működő egészségügyi intézményeknek ne jelentsen anyagi akadályt egy-egy életmentő, vagy a vizsgálatokat lehetővé tevő orvosi műszer beszerzése. A bank képviselői arra törekednek, hogy a fővárosi intézmények mellett az ország minden régiójában nyújtsanak támogatást, valamint, hogy évről-évre bővüljön a támogatottak köre. km

Fül-, Orr-, Gége-, Fej-, Nyaksebészeti Osztály

Dr. Füle Erzsébet
osztályvezető főorvos

Tíz éve működik új helyén, a Fül-, Orr-, Gégészeti Osztály a Szülészeti, Nőgyógyászat és a Szájsebészet melletti új épületben. Az osztály vezetésének feladatait dr. Füle Erzsébet főorvos látja el.

Dr. Füle Erzsébet a SOTE Általános Orvosi karán végzett.

Pályáját a Fővárosi István Kórház Fül-Orr-Gégészetén kezdte a hatvanas évek végén dr. Szócska János hívására jött Nyíregyházára, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei kórház Fül-Orr-Gégészetére.

1972-ben fül-orr-gégészeti szakvizsgát, 1982-ben ráépített gyermek fül-orr-gégészeti szakvizsgát tett.

1989-1995 között a gyermek fül-orr-gégészeti részleg részlegvezető főorvosa volt, majd 1995-től a Fül-, Orr-, Gége, Fej-, Nyaksebészeti Osztály vezető főorvosa.

Dr. Füle Erzsébet munkáját számos kitüntetéssel ismerték el. Semmelweis-díjjal, 2000-ben az egészségügyi miniszter „Pro Sanitate” díjjal tüntette ki, 2004-ben a Magyar Köztársaság elnökétől „a Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje” kiutaltatást vette át.

Az osztály története:

Nyíregyházán az első Fül-Orr-Gégészeti Osztályt 1947-ben alakították ki 60 ágygal. Az első főorvos dr. Péterffy László volt, aki 1969-ig vezette az osztályt. 1969. július 1-jétől dr. Szócska János lett az osztályvezető főorvos, ekkor az osztály 46 ágyas, mert a Heine-Medin-járvány miatt 14 ágyat korábban ideiglenesen elvettek. 1976-ban a Fül-Orr-Gégészet a Heine-Medin-részleget visszakapta. Területén korszerű műtő, kezelő, valamint postoperatív őrző lett kialakítva. 1989-ben 24 ágyas gyermekfülszeti részleggel bővült az osztály. 1995-ben dr. Szócska János nyugállományba ment, ekkor az osztályvezető főorvos dr. Füle Erzsébet lett. 1995-től az osztály feladatköre a fej-nyaksebészeti betegek kezelésével bővült. 1996-ban az osztály új korszerű épületbe költözött. Ma 74 ágyas, 6 krónikus, 68 ak-

suk lehetőséget nyújt az objektív hallás- és egyensúlyvizsgálatról a hallókészülékrendelésig. Foniátriai, fej-nyaksebészeti, gyerekfülszeti szakrendelésük is van.

– *Milyen kondíciókkal rendelkezik az osztály?*

– Az osztály elrendezése ideális, szükséges mértékben szolgálja a gyógyító munkát. A földszinti részen nyertek elhelyezést a szakma valamennyi ágát és specialitását felölelő szakrendelések. Ezek felnőtt és gyermek fül-orr-gégészeti rendelések, halláskárosultak szakrendelése, itt zajlik a hallókészülék-rendelés, foglalkozunk a halláscsökkenés és szédülés komplex kivizsgálásával otoneurológiai szakrendelésünkön. A daganatos betegek vizsgálata, onkoterápia követése a fej-nyaksebészeti szakrendelésen történik. A hangképzés zavarait foniátriai szakrendelésünkön vizsgáljuk. Van műtéti utókeze-

mek két-három ágyasak, külön vizesblokkal. Gyermekfülszeti részlegünk úgy lett kialakítva, hogy a kicsik a kórházi lehetőségekhez mérten kellemesen töltsék az időt. A rengeteg játékkal felszerelt játszószoba, a kis asztalokkal berendezett étkező, a televízió, a DVD a meselemezekkel, mind-mind az idő gyorsabb múlását hivatott segíteni. A kórtermek itt is kicsik, van lehetőség a gyermekek szülőkkel történő elhelyezésére.

Az osztály továbbá egy felnőtt női és férfi részre tagolódik. Rendelkezünk postoperatív őrzővel is. Nagyon sok a daganatos betegünk, az utóbbi 15 évben nagymértékben megszaporodott a szájüregi és algaratrákban megbetegedettek száma, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye sajnos vezeti az országos morbiditási statisztikát. Ennek okait vizsgálják az orvosok, szociológusok, társada-

tív ágygal rendelkezik az osztály, ezen belül 24 ágyas izolált gyermekrészlegük van. 10 szakrendelésük felöleli a korszerű fül-orr-gégefej-nyaksebészeti ellátást. Önálló Audiológiai Állomá-

lónk, és a betegbemutató is itt történik. A fül-orr-gégészeti és a szájsebészeti osztályok közös műtőblokkja korszerű, légkondicionált, három műtőben párhuzamosan operálhatunk. A kórter-

lombkutatók, többféle elmélet, magyarázat is született, nyilván szerepe van ennek a betegségszociológiai, a kialakulásában a rosszabb szociális helyzetnek, a kedvezőtlenebb életszínvonalnak, a

munkanélküliségnek, a nem megfelelő higiénés viszonyoknak.

Nagy számban végzünk klasszikus fül-orr-gégészeti esetet és egyre több fejnyaksebészeti műtétet.

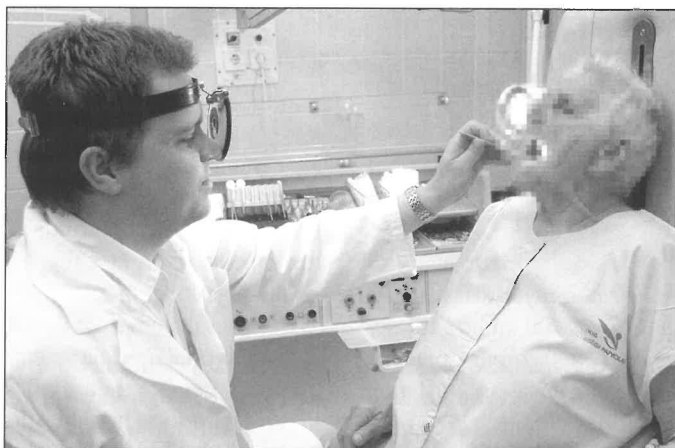
Operáljuk az összes fül-orr-gégészeti műtétet, és itt történik a fej-nyaki tumorok komplex onkoradiológiai és sebészeti ellátása az Onkoradiológiai osztállyal együttműködve.

Szócsonka Főorvos Úr meghonosította a szakma valamennyi ágát ezen az osztályon, így végezzük a gyermek és felnőtt fülműtétek teljes skáláját, a melléküreg sebészeti, operálunk gége-, algarat-, szájüregi tumorokat, kezeljük az összes nagy nyálmirigy gyulladásos és daganatos elváltozásait. Lehetőségünk van a kíméletesebb endoscopos műtétek végzésére, és laser és kryo sebészeti beavatkozásokra, a rendelkezésre álló műszerek engedte határokig.

– *Milyen az osztály műszerezettsége?*

– Amikor 10 évvel ezelőtt átköltöztünk ebbe az épületbe, akkor a kor színvonalával lépést tartó, korszerű műszerekkel rendelkezünk, bár a beruházások során sok kérésünk nem teljesült. Kiválóak voltak a hallásvizsgálati lehetőségeink, objektív hallás, és egyensúlyvizsgálati eszközeink mellett az audiológia a fonoáttria is nagyon korszerű, jól felszerelt volt. Kézi műszereink, mikroszkópjaink is megfeleltek a kor színvonalának. Egy évtizeddel ezelőtt egy nagyon jól műszerezett osztály voltunk. Mára ezek a műszerek a mindennapos használat mellett megkoptak, számtalan műszerünk amortizálódott, és a technika folyamatos fejlődését sem tudtuk követni. Sajnos a finanszírozásban nincs visszapótlás az amortizációra. Minden osz-

tály hasonló cipőben jár, nincs a kórháznak olyan anyagi lehetősége, hogy ezt a tetemes amortizáció-viszszapótlást a társadalombiztosítástól felvállalja. A szűkös anyagi lehetőségek ellenére azonban nagy szükségünk van kéziműszer-utánpótlásra, a szakma fejlődését köve-

tő eszközökre, és a 10 éve működő műszerek felújítására, cseréjére. Audiometereink, objektív vizsgálati eszközeink bármelyik pillanatban működésképtelenné válhatnak. Szeretnénk a lézersebészet irányába előbbre lépni, hiszen már rendelkezünk ennek a műtéti megoldásnak a végzéséhez szükséges alapgéppel és mikroszkóppal, de szükséges még – közel kétfélmillió forint értékű –, eszköz, hogy használni tudjuk. A gége, az algarat jó és rosszindulatú elváltozásainak egy részét operálnánk ezzel a technikával. Szükség lenne továbbá a munkánkban nélkülözhetetlen néhány eszköz pótlására, elektrocoagulatorra, új fűrókészletre a fülműtétekhez, illetve a maxillofacialis sérülések ellátásához a szájsebészettel közösen használandó minilemez- és csavarkészletre. Nyomasztóan hiányzik néhány olyan műszer, ami miatt szükségtelenül megnyúlik a műtéti és a narcosis idő.

– *Hány beteget látnak el évente az osztályon?*

– A Fül-Orr-Gége-Fej Nyaksebészet 74 ágygal rendelkezik, ebből 68 aktív és 6 chronicus ágy áll betegeink rendelkezésére. Ez országos viszonylatban is egy nagy osztálynak számít, az ágykihasználásunk 2005-ben 82 %-os volt. A múlt esztendőben mintegy 4233 beteget

láttunk el. Csak néhány beteget kellett országos intézetbe irányítani. A fül-orr-gége-fejnyaksebészet az egyik legrosszabbul finanszírozott szakma, úgyhogy csak folyamatos odafigyeléssel és megfeszített energiával tehető rentábilissá.

– *Sok egészségügyi intézményben panaszkodnak az orvoshiányra. Itt mi a helyzet?*

– Osztályunkon szerencsére nem küszködünk ezzel a problémával. Ellátási területünkhöz mérten, jelenleg elegendő az orvoslétszám. 16 orvos dolgozik az osztályon. Nagyon kedvező a létszámon belül a kormegosztás, 3-4 orvosunk bármikor osztályvezetésre alkalmas, a középmezőny is jól képzett, önálló munkára képes. Jelenleg öt szakorvos-jelöltünk van közel a szakvizsgálóhoz. Mindent megteszünk annak érdekében, hogy ezek a fiatal szakemberek megtalálják a helyüket az osztályon. Odafigyelünk szakmai fejlődésükre, támogatjuk továbbképzésüket. Nagyon szeretnénk, ha itthon találják meg

szakmai és egzisztenciális boldogulásukat, és azt nem külföldön kellene keresniük. Vannak olyan új rezidensek, akik az osztályunkon szeretnének dolgozni.

Jó a helyzet az ápolószemélyzet létszáma és képzettsége tekintetében is. Támogatjuk a fiatalok tanulási szándékát, klinikai továbbképzéseket, nyelvtanulást, aki tanulni akar, az megteheti. Vannak főiskolát végzett ápolónőink, magasan képzett műtősnőink, szakképzett műtőseink és a szakrendelésen is jól képzett asszisztenseink.

Osztályunkról 3 orvos távozott más kórházba vezető beosztásba, Kisvárdára, Fehérgyarmatra és az Országos Idegsebészeti Intézetbe.

– *Milyen tervei vannak? Mit szeretne a közeljövőben megvalósítani az osztály munkájában?*

– 10 év alatt rengeteget fejlődött a fül-orr-gége-fejnyaksebészet. Előtérbe kerültek a mikrosebészeti, az endoscopos beavatkozások. Szeretném, ha műszerparkunk fejlesztésére lenne anyagi lehetőségünk a közeljövőben. Ehhez pedig nem kevés anyagiakra van szükség. Az objektív audiológia, és egyensúlyvizsgálat modernizálása elengedhetetlen, és a foniáttria is már megérett a korszerűsítésre. Új audiometerekre, a rendelőintézetbe 2-3 új vizsgálóegységre lenne szükségünk, de még sorolhatnám a kívánságokat. A kórház vezetése természetesen látja ezt a problémát és megvan a szándék, hogy idővel be tudjuk szerezni ezeket az eszközöket. Természetesen ennek mielőbbi megvalósulását szeretném, az lenne természetes, ha a finanszírozás egy része az amortizáció pótlását szolgálná.

Kovács Mariann

Ebben az esztendőben ünnepli 80. születésnapját dr. Szócska János, aki elévülhetetlen érdemeket szerzett az általa 1995-ig vezetett osztály fejlesztésében.

Dr. Szócska János 1926. 05.15-én Nagyszőlősen született.

Általános és középiskoláit Nagyszőlősen illetve Ungváron végezte, majd egyetemi tanulmányait Budapesten a Pázmány Péter Tudományegyetem Általános Orvosi Karán folytatta, ahol 1950-ben kapott diplomát.

Első munkahelye a Budapest Fővárosi István Kórház Fül-Orr-Gégeosztálya volt, ahol az osztályvezető főorvos Krepuska István, a kor világszerte ismert, egyik legjobb fül-orr-gégésze lett. Ezen az osztályon Szócska főorvos úr megismerhette a szakma valamennyi ágát. Az osztály sajátos helyzeténél fogva a sav-, és lúgmérgezet-

tek egyik centruma volt, így volt alkalma különös jártasságot szerezni ezen betegek kezelésében. Első tudományos cikkei is ebben a témában jelentek meg.

Érdeklődése hamar a fül sebészet irányába fordult, a magyarországi mikro fül sebészet, a tympanoplastica meghonosításában érdemei elévülhetetlenek. A zárt technikájú tympanoplasticát (hallásjavító műtét idült középfülgyulladás esetén) elsőként ő és az István Kórház másik fiatal fülé sze Dr. Piffkó Pál alkalmazta és publi-

kálta Magyarországon. Figyelme ugyanilyen érdeklődéssel követte a fül-orr-gégészeti daganatos megbetegedések kezelését, azok műtétechnikai lehetőségeit.

1969-ben pályázta meg és nyerte el a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórház Fül-Orr-Gége Osztályának vezetését.

Nyíregyházán fáradhatatlan, következetes munkával országos hírű osztályt hozott létre, mely a szakma minden ágát magas szinten műveli kezdve a fülészeti mikrosebészettől a rekonstrukciós tumorsebészetten át a fej-, és nyaki régiók sebészetéig.

Ugyancsak létrehozta és a kor színvonalára fejlesztette a fül-orr-gégészethez csatlakozó társtudományokat, diagnosztikus területeket, mint audiologia, otoneurologia és foniátria. Számtalan szakmai meglátása megelőzte korát, így elsőként hívta fel a szakma figyelmét Magyarorszá-

gon a kerekablak betegségre, traumás fistuláinak jelentőségére, a középső orrjárat és ethmoid-rendszer összefüggéseire, a nyaki metastasis primer tumorral egyidőben történő műtéti elválatására.

Műveltsége széleskörű, érdeklődési köre kiterjed a magyarság eredetének tanulmányozásától a sumer kultúrán keresztül a tudomány mai legújabb eredményeinek megismeréséig. Fáradhatatlan pedagógus, aki tudását mind a mai napig megosztja tanítványaival. Elhivatottsága ma is példaértékű, munkássága iskolát teremtett.

Orvosi hitvallása: amit csak lehetséges, mindent meg kell tenni a beteg emberért, válogatás nélkül. Egész életében ezt az elvet követte, és követi ma is, ezt adta át munkatársainak.

*Dr. Füle Erzsébet
osztályvezető főorvos*

Hatvan éve hunyt el Spányi Géza

Spányi Géza azon kevés kórházi orvosok egyike, akiknek jelentőségét anekdota is megőrizte. Eszerint elmondogatta betegei előtt:

„Lehetséges, hogy van olyan bőrbetegség, amit nem ismerek, de amit meggyógyítani nem tudnék, olyan nem létezik”.

Spányi Géza 1869-ben született Sátoraljaújhelyen. Az orvosi oklevelét a pesti egyetemen szerezte az 1891/92-es tanévben, amikor még Stern néven szerepelt. Ezután tíz évig katonaeorvos volt. 1902-től Nyíregyházán működött egészen 1946-ban bekövetkezett haláláig. Két évtizeden keresztül, segítőjével, Klebich Antalné, Krambe Zsuzsánna bábával Szentmihály utcai (ma: Bethlen) rendelőjében a város kedvelt szülészorvosa volt. Ideális

házi orvosnak tartották. Érdekelte az Erzsébet Kórházban folyó kórházi tevékenység is. 1912-től bejárta a sebészeti osztályra és ingyen segédkezett a kitűnő dr. Klekner Károly műtéteinél. Ennek az lett a vége, hogy az önállósult bőrgyógyászati és venereás osztálynak 1915–1937 között ő lett a főorvosa.

A bőr- és bűjásenyves betegek ellátása kezdetben a belgyógyászati osztályon történt „két nagy kórteremben” dr. Lórencz Gyula és 1912-től dr. Spányi Géza irányítása mellett. Az 1915-ben önállósult Bőrgyógyászati és Nemibeteg Osztályt is Spányi Géza vezette, de 1918–1937 között már kinevezett főorvosként (az ágyszám 1930-ban 127 volt!).

Hatvanéves korában nyugdíjazták, azon érdekes

módon éppen az ez utáni időszakra esett orvosi működésének legmaradandóbb része: orvostörténeti munkássága. Ugyanis 1939-ben a Dienes István szerkesztette Szabolcs vármegye című monográfiáiban megjelent Spányi főorvos „Orvostörténelmi és orvostnográfiai adatok, egészségügy, népszokások, babonák Szabolcs vármegyében” című 15 oldalas tanulmánya. Nyugdíjasként lett a Bessenyei Kör főtákará is. 1941-ben politikai okokból lemondott a közéleti szereplésről.

A II. világháború után – a nagy orvoshiányra való tekintettel és hatósági felkérésre – még újból vállalt közszolgálati munkát a már 75 éves orvos. A város polgármesteri hivatalának 1945.

március 15-ei keltezésű Hirdetménye szerint: „A Nemibeteg gondozó Intézet dr. Spányi Géza szakorvos, köz-kórházi főorvos úr vezetése alatt az Erzsébet köz-kórháznak sebészeti épülete földszintjén működik. Rendelési, illetve jelentkezési idő minden szerdán és szombaton reggel 9 órakor, bárki díjmentesen veheti igénybe.” Spányi Géza tehát nem csupán 1937. évi nyugdíjazásáig vagyis 45 évig, hanem egészen haláláig azaz 54 éven keresztül vezetett gyógyító tevékenységet.

Spányi főorvos igazi művészlélek volt. Foglalkozott rajzolással, festéssel, kerámia- és éremkészítéssel, sok kiállításon szerepelt. Ő készítette el az első Jósa András-plakettet. Szerette a karikatúrát is.

Dr. Együd Katalin

Vidám pillanatok a gyermekosztályokon

A bölcsőhalál megelőzését segítő készülékeket vásároltak és szórakoztató gyermekműsorokat rendeztek Nyíregyházán, a Jósa András kórház gyermekosztályán, abból a 700 ezer forintból, melyet a Mosolygó Kórház Alapítvány ajánlott fel a Beteg Gyermekekért Alapítványnak.

Bábelőadás doktor puli főszereplésével, akinek minden mozdulatát csillogó gyermekszemek követték a fehér kórházi ágyból. A társulat tagjai a Mosolygó Kórház Alapítvány önkéntesei, akiknek vállalása, hogy vidám pillanatokat szerezzenek a beteg gyermekeknek. Az előadásban természet-

sen részt vett Puli Úr, az alapítvány szimbóluma. A pulóverből készült kutyus arról is nevezetes, hogy egy bicikli

csomagtartóján a múlt esztendőben már körbeutazta Magyarországot.

A kerékpáron egyébként Albert Royaards holland

bankár, az alapítvány elnöke ült, aki a több mint 6000 km-es útja során adományokat gyűjtött a beteg gyerekek ja-

megyében az onnan érkező adományok 70%-át az adott területen fogja felhasználni, míg az összegnek maximum 30%-át fordítja egyéb kiadásaira) 700 ezer Ft-ot juttatott az I-es gyermekosztálynak.

Mivel a Mosolygó Alapítvány a gyermekeknek, mind a testi, mind a lelki gyógyulását igyekszik elősegíteni, így a bankár a kerékpárút során összegyűjtött összeg felét orvosi műszerek beszerzésére adományozta a gyógyítóknak, a fennmaradó további 350 ezer forinttal pedig azokat a helyi művészeket, bábosokat, zenészeket támogatja, akik hetente legalább egy alkalommal szórakoztatják a kis betegeket

km

Gyógyító bábok

Hétfő van, délelőtt 11 óra. Két lány bábokkal tele kosarat fogva belépnek a Jósa András Megyei Kórház II. Gyermekosztály folyosójára. Óvatosan lépkednek, közben az üvegablakokon keresztül be-bekémlenek a kórtermekbe.

Egyik szobából kétségbeesett gyermek sírás hallatszik ki. Megállnak, és jobban megnézve látják, hogy egy nővérke éppen egy infúziót köt be a síró kisgyermek karjába, közben jó anyamódjára nyugtatgatja a megrémült gyermeket. Ekkor a két lány egymásra néz és egymás szeméből szavak nélkül is tudják mi a teendő, hiszen a bábszínpadon a szavak nélküli kommunikációt igen gyakran használják.

Az egyik bábos a kezére húz egy egérkisasszony bábút és bekopog az ajtón, majd a választ meg sem várva, óvatosan megnyitja azt és az egérkét a piros szoknyácskájával az ajtó résén át

benyújtja. Félénk egérke hangját utánozva megkérdezi: szabad-e bejönnöm?

És ekkor hirtelen csend lesz, a síró gyermek figyelme a bebocsátást kérő egérkére összpontosul, szabad kezét kinyújtva a bábu felé és örömmel kiált fel. Gyere, gyere egérke!

A kórterem másik kis betege is felébred, tágra nyílt szemekkel figyel a váratlan kis látogatókat. A bábosok pillanatok alatt napfényt varázsolnak a kórterembe. A kosárából előkerül a többi báb is; cica, kecske, nyuszik, egy egész macskócsalád.

S elindul a mesevarázs, melynek részesei lettek, a betegsükről megfélemedezett gyermekek is. Játék közben egy látogató anyuka érkezik és ő is bekapcsolódik a játékba.

Ez a vidámság 2006. március 1-jétől tölti meg az I. és II. Gyermekosztály kórtermeit, játszósobáit, a budapesti Mosolygó Kórház Alapítvány jóvoltából. Buda-

pest után itt, Nyíregyházán indult el ez az igen fontos lélekgyógyító tevékenység a bábok segítségével.

A nyíregyházi Váci Mihály VMK és Gyermekcentrum Mesekert Bábszínházának tagjai örömmel vállalták a feladatot, hiszen tudatában vannak annak a ténynek, hogy a bábjáték igen fontos eszköze, módszere a kisgyermekes esztétikai és személyiség-formálásának.

Egyre inkább a gyógyításban is alkalmazzák a bábozást, így terápiás kezeléseként, a gyógytornában, a gerinc-problémákkal és a mozgásszervi betegségekben szenvedő gyermekek rehabilitációjában.

Nagyon fontos szerepet tölt be a kórházi kezelések által okozott lelki megpróbáltatások oldásában.

A gyermekekkel együtt eltöltött bábos foglalkozások oldják a gyermekek félelmét.

Szeretném, ha megismernék a programban résztvevő lelkes bábszínházi tago-

kat, akik minden találkozásra lelkiismeretesen készülnek fel, s mindig nagyon boldogan térnek haza, ha sikerült a beteg gyermekek arcára a könnyek helyett mosolyt varázsolni.

Ők maguk is gyermekekkel foglalkoznak, hiszen Kosina Éva magyar-hittan szakos tanár, aki jelenleg drámapedagógiát tanul. Dávida Csilla és Derecskei Tímea a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Egészségügyi Főiskolai Kar II. éves védőnő szakos hallgatói.

Köszönjük a Mosolygó Alapítványnak és a Jósa András Megyei Kórház vezetőségének, hogy ez a program megvalósulhat, és azoknak az intézményeknek, vállalatoknak a segítségével, akik nagylelkű adományaikkal segítik Nyíregyházán e nagyon értékes bábos gyógyító tevékenységet.

Bárdi Margit
a „Mesekert” Bábszínház
művészeti vezetője

Hogyan kell megkötni a tógát

Beszélgetés Dr. Varga Józseffel, az urológiai osztály nyugalmazott főorvosával

Amíg fiatal, előre néz az ember, előre akar menni, nem látja még be az utat, nem méri föl, talán felfogni se tudja, micsoda gátak állnak előtte és mennyi. Aztán, ha megéri, ha már elég kihívásnak elébe ment és a gátakon át eljut oda, ahonnan már az út vége is látszik, lelassít, megáll, mert rájön, hogy nincs tovább, nincs miért. Azt mondta Mohácsi professzor, hogy se előtte, se utánad nincs semmi...

Ezek voltak első szavai, amikor beszélgetni kezdtünk. Nem egy enervált, megfáradt ember szólt így, csak az, aki mögött tágasabb, nagyobb terek vannak már, mint előtte. Most, hogy összefogjuk „monológgá” azt a beszélgetést, úgy véljük, Varga József főorvos úr, aki csaknem 40 évet dolgozott a nyíregyházi kórházban, nem csak hogy megismert, bejárt és legyőzött bizonyos tereket, hanem újabbakat is nyitott az utána következőknek.

Polgári családból jöttem. Apám szabó mester volt, olyan ember, aki csak jót tudott adni. Milyen kevés, ha azt mondom, ő volt a példaképem, mert nem tudom felmérni, mi lett volna velem, ha nem ő az apám. Csaknem negyven éve meghalt. Nem is értem, hogy van az, hogy még mindig nem tudok betelni vele. Anyánk, mert már tízéves koromtól nagybeteg volt, nem tudott foglalkozni velünk. Félárva lettünk az öcsémrel, apánkra maradtan így nőttünk fel. De normális anyagból lehetünk mind a ketten, mert nem lettünk csirkefogók. Öcsém orvos lett, én meg sebész, mert sebész akartam lenni. Gyerekkoromban, hogy meggyógyuljon, megoperáltam a beteg nyulat, s ha faggattak, már akkor

azt mondtam, orvos leszek. Apámnak ez komoly csalódás volt. Azt akarta, hogy az ő mesterségét folytassam. Angliába akart kijuttatni, az volt a terve, de semmi nem lett belőle, mert jött a háború. Elvették a dolgait, semmi lett. Ktsz-ben dolgozott, kis fizetéséből megalázó pénztelenségben éltünk, még jó hogy maradt annyi kis félretett vagyona, hogy taníttatni tudott bennünket.

Mit tudtam én gyerekkoromban, mi az orvos? Még egyetemistaként sem, mennyi áldozattal jár, mennyi lemondással, mennyire göröngyös a pálya, milyenek jogi vonatkozásai, a mélyvízben milyenek emberi és lelki követelményei. Akkor pillantottam a fazékba, amikor már főtt a hús.

Reformátusok voltunk, de katolikus iskolában kezdtem az elemi, onnan mentem a református egyházi gimnázium első osztályába. Nagyon erős, jó iskola volt a sárospataki, történelmi hagyományú, a teológia mellett, magas szinten tanított realismereteket, jogot, sőt angol nyelvet is, mert a háború után még évekig megmaradtak ott az Angliából jött tanárok. 1956-ban leérettségiztem. Na, akkor merre? Minősített származásom ellenére, mert enyhült valamit az osztályidegenek megítélése, bejuthattam a debreceni egyetemre.

A forradalom, ha meg is érintett, nem vettem részt semmiben. Apám bölcsen hazarendelt a városból. Ne lebzseljek a forgatagban, van itthon is mire nézni. Mint medikus bejárhattam az új helyi kórházba, és amit nagyon szerettem, asszisztálhattam az operáló orvosok mellett. De ifjúságom nem hagyott nyugton, egy medikus barátommal elterveztük, hogy kiszökünk nyugatra. El is indultunk '57 januárjában. Egy te-

herautón eljutottunk Győrre. Levágott disznókkal utaztunk együtt, még gőzölögtek. Olyan hideg volt, hogy a hasuk közé nyomtuk a lábunkat melegedni. De a barátom lába így is „lefagyott”, nem hagyhattam magára, a félútból hazajöttem vele én is. Gyönyörű hat évem volt az egyetemen. Csak tanulni kellett, annyi volt minden feleslegem, azzal meg nem volt semmi baj. Csak az anyagi gondokkal, azon meg úgy segítettem, hogy zongoráztam. Esténként beugrottam a Ludas Matyi presszóba, meg a Bikába, és játszottam. Sokszor úgy, hogy a tankönyv felülte állt előttem a zongora fedelén és tanultam. Jó zongorista voltam-e? Zongoratanárom kisdiák koromban többször eltanácsolt. A vizsgadarabok nem egy részletét, amiket nem tanultam meg, könnyedén átimpvizáltam, amit annyira zokon vett, hogy végül apámat kérlelve felajánlotta, hogy inkább ő fizet, csak ne járjak elé.

Azoknak az éveknek a könnyűzenéje, a slágerek szvinges, dzsesszes stílusa belém ivódott, ma is az jön elő, ha játszom. Az a zene – hol volt még a beat – nagyon sokat segített nekünk. Az egyetemnek is megvolt a maga saját zenekara, abban is zongoráztam. A zene bennünk, közöttünk élt, és éltette a mi '56 utáni ifjúságunkat a maga különös szabadságával.

1962-ben diplomáztam, és hogy tüsssek rajta, mindjárt letöltöttem a kötelező fél-éves katonaidőt is. Aztán hogy csapatorvosként kiszolgáltam, Fehérgyarmatra kerültem Romhányi Tibi keze alá. Nagyszerű sebész volt, jó ember, jó mester, ő alapozta meg az én műtéti technikámat.

A képességek egy részét magával hozza az ember, de senki sem születik úgy, hogy mindent birtokol. Operálni

nem lehet megtanulni könyvből, ezért nagyon fontos: fiatalon kell elkezdni, amikor még éles a szem, pontos a kéz; amikor a tudat, a becsvágy, a szorgalom összeadódik és akarattá egyesül. Az én zongorista újjaimnak, sportos alkatomnak – atletizáltam és kosárlabdáztam – nem volt ez nehéz. De könnyű se.

Már egyéves orvoskoromban megnősültem, és szerencsés voltam, mert azonnal megtaláltam az igazit, és már '65-ban megjött az első gyerek és jött utána mindjárt a másik. Alig vártam, hogy nőjenek, beszéljenek, mert addig inkább csak ösztönös kontaktus volt közöttünk. Egyszer az történt egy szép vasárnap délelőtt, hogy a kicsi fiammal sétálni mentünk, ő akkor még babakocsiban, hiszen épp csak ízlelgette a kétlábos járást, aztán, hogy hazajöttünk, betettem a babakocsit a tárolóba és szóltam a kicsinek, hogy megyünk. Én mentem is. Becsöngetek, feleségem rémülten áll. Hol a gyerek? Visszanézek – hát nem jött? Te örült, hát még nem tud járni! Na, ilyen példás apa voltam eleinte. Nem voltam felelőtlen, csak azt, ami később már az unokáimnál természetes volt, akkor még nem birtokoltam. Más baj is volt. Bármennyire szerettem is a munkám, túl voltam terhelve. Minden három napomat a kórházban töltöttem, otthon csak bees-tem az ágyba. A családomra, gyerekeimre alig jutott idő. Mennyi összetartozás, türelem kellett ezt kibírnunk? Másra, többre vágytam.

Mohácsi professzor közelebe, akinek híre volt akkor már mindenfelé, a pestieket kenterbe verte. Olyan dolgokat művelt, ami a szakmát 20 évvel megelőzte. Jöttem is mellé Nyíregyházára, ahogy csak lehetett – 1967-ben. Már egyetemi

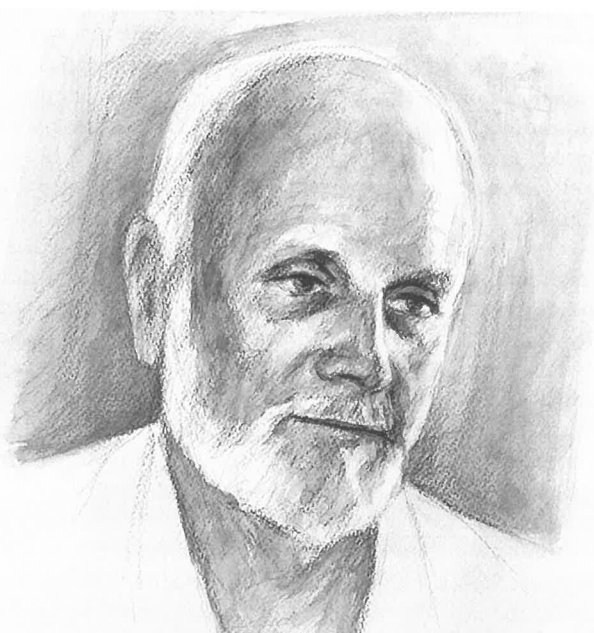
hallgató koromban, riasztott az öncélú hierarchia, az igenis főorvos úr, a másféle civil szakmákban ismeretlen vaktisztelet – ha valamiért tartottam Nyíregyházától, de magától Mohácsitól is, csak ez volt. De semmivé lett. Bár a kórházban nagyon konzervatív volt még a szakmai vezetés, gyökeret vertek már azok az egyéniségek, akik a konzervatívokat felülmúlták szaktudásukkal, műveltségükkel, szemléletükkel, akik tudták: a gyógyításban a konzervativizmus elfogadhatatlan. De Mohácsi ennél is több volt. Példátlan nagy egyéniség, mint orvos, mint ember. Négyen voltunk az osztályán, s ő láthatatlanul is mindig mellettünk. Bele nem avatkozva is úgy ügyelte az operációinkat, hogy az önbizalmat adott. A legrettegettebb dologtól óvott meg bennünket: a tévedéstől, meg az elbizonytalanodástól. Nem csak újíto volt, felkészült kezdeményező, a sose hezitálás, de a konzervatívok legjobb tulajdonsága is benne volt: a meggondoltság. Hatalmas tekintély volt, de sose élt vissza vele, egy kis demokrácia mindig maradt a legkeényebb fellépésében is, amikor parancsolt, akkor is. Mikor elment, azt mondta nekünk: egy kicsit keményebbnek kellett volna lennem veletek. Csak jóval később, hogy utódja lettem, amikor nyakamba szakadt a felelősség (hogy összetartozva egyben maradjunk, és egy irányba húzzuk a szekeket), akkor értettem meg, mire gondolt. Az csodálatos ember, bármennyit követelt tőlünk, elkényeztetett a maga örökké vigyázó szeretetével. Talán ezt éreztem meg, talán csak azt, hogy éppen neki köszönhetően biztosan uralom már a szakmát, nem tudom, de elhúzott innen a vágy. Kipróbálni magam egyedül, éles versenyben, mint a sportban és improvizálni a magam sorsában, mint a zenében. Ezt akar-

tam. Azt éreztem én, amit a mindenkori egészséges ifjak:

Nem jut sehová az ember, ha nem kényszeríti haladni az éles verseny! Volt egy emberkereskedő cég, a szocialista táborból orvosokat közvetített ki a világba. Az egyik barátommal jelentkezünk. Az utolsó pillanatban ő visszalépett, tartott talán az idegen, az arab kultúrától, én mentem. Hagytam, hadd történjenek a dolgok. Itthon biztosítottak, ha visszajövök, ott folytathatom, ahol abbahagytam. Három évet töltöttem el

tés, akkor már tegező barátságban voltunk – azt mondta nekem: Hova mennél? A mi szakmánk nem a személyes sikerről, nem karrieréről, nem pénzről szól! Nekünk itt vannak a betegek.

Azóta ha ügyeltem, nem hagytam el az osztályt, a szobámat is csak szorongva, hogy kéznél legyek. Ha csak az ügyeletben eltöltött időmet összeszámolom, mióta itt vagyok, mintha börtönben ültem volna öt évet, de nem vasban-bilincsben, csak nehézségben. Ha nem kellett is jöttem-mentem mellet-

így Észak-Jemenben, egy évre kivittem a gyerekeket is, és ez jó volt, mert megtanultak angolul. És jó volt, hogy dollárban fizettek, mert éppen ezekben az években volt a legnagyobb szükségünk a pénzre. Az ottani rektor egykét évvel utánam végzett a debreceni orvosin, tudta, hogy amit magammal vittem közéjük, nem csak a legjobb mesterektől átvett urológiai tudás is. És jó volt ez a 3 év nekem is, mert végleg meggyőződtem a Mohácsi-szemlélet helyességéről. Visszajöttem és folytattam mellette.

Nem vágytam már el sehová, nem is mehettem, hiába hívtak pénzzel is, karrierajánlattal is másfelé, mert Mohácsi Laci – micsoda kitünteté-

te, hogy lássam, halljam és megértsem. Így voltunk vele mind. Kiválóan süttött, főzött és megkínált bennünket esténként, közben elővette a szakkönyveket, és témánként boncolni kezdte a gyógyítást. Tanított. Ahogy haladtunk és elmélyedtünk, valami furcsa mámorban, izgalomban, ott topogtunk, tapogatóztunk már, ahol a megismerés...

Urológusnak mondhatnám magam, de nem tehettem, mert Mohácsi-tanítvány vagyok, így az „egészből” nem vonhatom ki magam. Mielőtt – alulértve – azt hinné valaki, hogy ez szerénytelen-ség, hadd meséljek el valamit.

Mohácsi jól beszélt nyelveket, de inkább németül követte a nemzetközi szakiro-

dalmat, én angolul, így vetettük össze, ami fontosat találtunk. Ígéretes valamit találtam egyszer, tetszett, sarkaltam hát a mestert, próbáljuk ki. Átnézte ő is. De azt mondta: nem. Semmit, ami árt! Öt év múlva kiderült, hogy amit én ígéretesnek vélttem, az egy súlyosan visszautó rossz eljárás volt. Amerika befürödhetett vele, Nyíregyháza nem! Ebben tanúnak, társnak lenni! – áldom a sorost! Áldom, hogy megértettem ennek a nagyon bátran újíto embernek az óvatosságát. Honnan volt benne ez az óvóképesség? Szűken vett szaktudásából nem következhetett, ösztönösségéből is alig, hanem az ezeket is magába foglaló, de azoknál jóval szélesebb körű egyetemes műveltségéből igen. Az élet hallatlan tisztelete benne megszemélyesült. Ez a Mohácsi tanítványok közös élménye. És ilyen volt Eisert Árpád is. Két fenomén, két hatalmas lélek. Eisert nem egy könyvet adott a kezembe, szerelmese volt az ókori világnak és ebbe bele akart vonni bennünket is. Eisert tanár úr még azt is megmutatta, hogyan kell megkötni a tógát. Mi köze ennek a gyógyításhoz? Amennyit Eisert ebből a kultúranyagból belevitt. Kinyílik az ember csipája, ha ezt megérti. A műveletlen orvosnak a lelke is műveletlen és ez visszataszító. Előbb-utóbb ő maga is, szaktudása is elsivárodik. Műveltség nélkül az orvosnak nincs támasza, nincs háttországa, kimerül és bedöglik.

Mi borotvaélen állunk. Nem vagyunk mérnökök. Itt kiszámítható nincs, pláne a sebészetben, mert minden egyes esetben, minden egyes alany másképpen reagál. Itt sűrűbb a dráma, a beavatkozás drasztikusabb, az események gyorsabbak, azonnal kell reagálni is, itt nagyon gyakran élet, halál közt kegyeg a stopper.

Talán éppen emiatt, a sebészek egy kicsit nagyvonalúbbak, mint többiek. Valahogy

vagányabbak, lezserebbek, nyúlabbak, humoruk is pezsgőbb, virtuózabb. Ez talán az „empátia-gátlás” miatt is alakult így. Itt bele kell vágni a húsba, szívbe, vesébe, kézbe kell venni a beleket. Iszonyúan frekventált a felelősség, egyetlen eset is megpróbálja az embert, és ha empátiája elragadja, beleőrülhet abba, ami elkerülhetetlen, amitől minden sebész retteg, hogy egyszer ott marad műtőasztalán a beteg – senki se ússza meg. És másnap, mintha semmi se történt volna, vállalni kell újra mindent.

Amikor Mohácsi professzor úr nyugdíjba ment, nem akartam, de mégis meg kellett pályáznom a helyét. Nem akartam szakmacsoport vezető lenni, mert tudtam, hogy elvon a gyógyítástól a gond, a fillérezés, amihez másféle beállítottság kell, mint az enyém. De a fiúk piszkáltak, nem hagyhatjuk, hogy a Mohácsi iskola szétessen és kimondták, ha nem pályázok, elmennek. Séra főigazgató fair volt, megszavaztatta a kollégákat, így ők választottak meg maguknak. Akkor leültünk és megfogadtuk: abban a szellemben, ugyanúgy – a Mohácsi iskolát megtartjuk! Pénzhiány volt, kapkodás, amit eldöntöttem este anyagi dologban, reggelre nem volt érvényes. Abban a nagy nyomorúságban a kórházi vezetés nem tudott, nem is lehetett ura a dolgoknak. De nekem ez lelkiismereti kérdés volt, ha kiállok valamiért, ahhoz tartom magam – nem lehetett. Azt mondtam a főigazgatónak, keress valaki mást, ezt én nem csinálom, de Séra Gyula azt mondta, Jóska, csinálni kell! Dolgoztam tovább. Mohácsi óta, a diagnosztikában léptünk előbbre, meg a korszerűbb műtéti eljárások alkalmazásában, a hólyagdaganatok eltávolítása terén és a hólyagkiirtás, hólyagpótlásban – óriási rizikójú 7-8 órás műtétek ezek. 1999-ben nyugdíjba mentem, és az „iskolát” méltó ember, Kolozsi Zoli vette át.

Maradhattam volna. De ellentétben a szokásokkal átadtam a helyem. Érett volt már az utánam következő generáció, csak gátoltam volna az életüket. De én se voltam még hasznavehetetlen, hát elmentem Dominikába. Lehet most már bárhová, csak pályázni kell, s a jelentkezők között győzni. Feleségemmel együtt költöztünk, aki addig a megyei könyvtárban dolgozott. Remek ember volt, négy egyetemi diplomát szerzett, s ahogy kimentünk ott is mindjárt beiratkozott egy spanyol nyelvű egyetemre. Két szép évet töltöttünk el ott, professzori kinevezéssel húszszorosát kerestem, mint itthon. Aztán hirtelen haza kellett mégis jönnünk. Megbetegedett a feleségem, nem akartam hogy ott kezeljék. Beszereztem minden lehetséges gyógyszert. De hiába. Elment. Ha fenn, ha lenn, a zene mindig segített. Most nem. Nagyon lenn járt a kerék. Dominikából a főnököm – akit neuro-radiológias eredményei miatt. Nobel-díjra jelöltek – egy Eisert és Mohácsi nagyságú ember – azzal búcsúzott tőlem, hogy visszavár. Nem megyek.

A legnagyobb katarzison túl vagyok már, és újra dolgozom Kolozsi Zoliék között. Nem a pénzért, csak a munkáért, hiszen anyagi gondjaim nincsenek. Nem operálok már, csak uroflometriai vizsgálatokkal foglalkozom, de hát izgultam én eleget életemben, és a helyemen olyanok állnak, akiknek keze, szeme, agya is pontosabb, mint az enyém.

Nehezen tűrtem a magányt, de nem ültem a gyerekeim nyakára, több ezer és 200 km-re ide. De hogy ne üres házba ballagjak haza, megsegített jó szerencsém, mert remek, méltó, élettársra találtam.

Fiam, aki Portugáliában él és a portói egyetemen matematikát tanít (29 évesen a PhD vizsgáin minden opponensének a maga nyelvén válaszolt.), most azt tervezi,

hogy elvisz Madeirára. Venne nekem egy házat, abban elgondnokoskodhatnék. A lányom is egyetemet végzett, jól meg van, egy orvosi segédeszközöket gyártó-forgalmazó cég, vezető logisztikusa. Annak idején megkérdeztem őket, nem akarnak-e orvosok lenni? A fiam kerek-perec kijelentette, nem szeretnék úgy élni, mint te, nem akarom azt a kiszolgáltatottságot. És a lányom se akart, de nemrég egy napon arra ébredt, hogy gyermekorvos szeretne lenni, szemrehányást tett nekem, miért nem beszéltem rá, miért nem hajlítottam? Hiába, a magyar csapongó, intenzív lelki-, szellemi élete van, intuitív. A problémákat teljességében látja, és jó pillanatnyi válaszai vannak, csak néha megkésik.

Él bennem még most is valami csavargási vágy, megérkezni valahová, megízlelni milyen, és belemerülni, mint a tengerbe, búvárkodni, de többre becsülöm, hogy rend és béke van körülöttem. A sport ma is éltet, síelek, vitorlázom, víkendházam van a leveleki tavon, és ha csak a vizet nézem, lehetne tenger is.

Nem pattoztam szikraként, de amit lehetett elértem. A családom az életművem, meg az hogy megálltam a helyemet Mohácsi mellett, hogy társa, barátja lehettem, s mikor nem kerülhettem el, utódja a nyíregyházi kórházban. A férfinak a legtisztább, legmélyebb hűség, nincs benne semmi érdek, csak a kölcsönösen kötelező emberi méltóság. Méltatlanná válni abban, a legnagyobb gyalázat, és éppen ez, ez a szikár mindenre kiterjedő méltóság segít a méltatlanságot elkerülni. Katedra, karrier nem izgattott, nem lettem professzor Magyarországon, tudományos nyomom is mindössze egy tankönyvnyi anyag a prosztatarák diagnosztikájáról és mellette néhány egyéb publikáció. Nem mondom, hogy felesleges, csak azt, hogy többre tartom azt, amit a beteg-

ágyaknál tehettem. Ha kiérdemeltem valamiféle jutalmat, hát Mohácsi volt az ajándék, az, amit tőle megtanultam, és azt én nem éltem fel, nem herdáltam el, mert csak úgy birtokolhattam, csak úgy lehetett az enyém, ha továbbadom.

A legkedvesebb barátom folyton a szememre veti, mint egy bűnt, hogy nem hiszek Istenben. Hiába mondom neki, ha olyan az Isten amilyennek gondoljátok, nem istentelenség az ateizmus. Álltam az ő oldalán én is, de egyszer elszakadtam tőle. Azóta nem. „Se előttem, se utánad nincs semmi” – ezt mondta Mohácsi. De ami a kettő között van, azért érdemes élni – ezt hánytuk-vetettük meg Ratkó Jóskaival, múlt századunk egyik legnagyobb irodalmárával sok évvel ezelőtt, ahogy egy operációval sikerült őt kivennem a korai halálból. Nagy ember volt, és mégsem érdekelte a maga személyes halála, talán nem is hitte, hogy egyszer bekövetkezik. Mester volt ő is, aki úgy tekintett a maga életére, mint személyes szolgálatra.

Mester az, aki a maga személyes életében, a maga személyes tulajdonságaival megvalósítja a minden kezdetek előtti és minden végzetek utáni örökkévalóságot. Az örökkévalóság nem tér- és időbeli objektivitás, azaz nem személytelen dimenzió, hanem olyan értékrend, magyarul erkölcsiség, ami független minden változástól. Ezt csak a személytelenség, az öntudatlanság kérdőjelezi meg. A tanítvány soha, mert éppen a maga legszemélyesebb tulajdonságai látóvá teszik, beavatottá, a bizonyosság tanújává, így ő maga a megbizonyosodás. A megbizonyosodott minden viszonyok között bű marad az értékrendhez, és amit mestere megcselekedett, az újra és újra megtörténik benne is.

Köszöni a találkozást
Bugya István és Szabó Tibor.

Gondolatok a Decentrum működéséről

Fotó: Váradi Béla

Dr. Munkácsy Csaba
Decentrum
vezető főorvos

2005. szeptember óta vagyok a Jósa András kórház sóstói Decentrumának a vezetője. Szeretném dolgozókat tájékoztatni eddigi tevékenységemről.

Az azóta eltelt 7 hónapban a telephely mindennapi „ügyes-bajos” dolgainak megoldása (műszerhiba, helyiség gondok, betegpanasz stb.) mellett részt veszek a kórház jövőjének stratégiai tervezésében. Hétfő kivételével minden nap van rendelésem: **alvászavar-, illetve carotis ultrahang-, szakrendelés.**

2005 őszén a **pulmonológiai** osztályon a jövő egészségpolitikai elképzeléseinek és a lakosság igényeinek megfelelően egy **légzés-rehabilitációs** részleg kialakítását kezdtük el. Első lépésként az OEP felé többletkapacitási pályázatot állítottam össze a szakma segítségével. Január óta 20 légzés-rehabilitációs ágy működik a tüdőgyógyászati osztályon, így az eddigieknél több krónikus obstruktív tüdőbetegségben, idült bronchitisben szenvedő beteg korszerű kezelését tudjuk megoldani, gyógytornász és fizioterápia igénybevételével.

Tavaly nyáron alapítványi

támogatásból kapott **poligráfias készülék** segítségével megkezdődtek az alvászvizsgálatok. A készülék elsősorban alvási apnoés betegek szűrésére és követésére alkalmas. Az **alváslaboratórium** hatékony működésének feltétele többek között, hogy az OEP a tevékenységet „befogadja”, ezért többletkapacitási pályázatot állítottam össze. Ebben segítségemre volt, hogy jelenleg is vezetem a DE OEC Neurológiai Klinikáján működő Alvásdiagnostikai Laboratóriumot, ezen a téren több éves tapasztalattal rendelkezem. Az országban eddig 8 akkreditált laboratórium működik, azaz önmagában nem elég csak a tárgyi

választottunk: „tartós bérletbe” vettünk készüléket.

Novemberben a **megyei közgyűlés** képviselői számára **kardiovaszkuláris szűrést** szerveztünk. Részen a program összeállítását vállaltam, részben magam is tevékenyen részt vettem: a carotis ultrahang vizsgálatokat végeztem el, valamint az összesítő véleményt állítottam össze. A programot hamarosan szeretnénk kiterjeszteni az ezt igénylő **lakosságra**. Reményeink szerint 2006 nyaratól lehet majd igénybe venni ezt a szolgáltatást. Akkorra remélhetőleg be tudjuk szerezni azt az UH készüléket, amivel a vizsgálatokat el tudjuk végezni. A képviselő

kezésre áll egy modern vizsgálóeszköz, aminek a neve: **ergospirométer**. A vizsgálatot kerékpár-ergométerrel végzik, fokozatos pedálterhelés mellett. A vizsgálat kezdetén és végén légzésfunkciós méréseket, vérgáz meghatározást végeznek. Az egész terhelés és a reconvalescencia alatt az EKG-t monitorozzák, ami lehetővé teszi a szívfrekvencia folyamatos követését, a ritmuszavarok, esetleges ischaemias jelek észlelését. A vizsgálat időtartama kb. 30-40 perc. A vizsgálat során nyert fontosabb mutatók: oxigénfelvétel, CO₂ leadás, légzési rezerv, illetve légzésszám, szívfrekvencia rezerv, anaerob küszöb

és személyi feltételek kialakítása, az elszámolhatósághoz az akkreditációt nekünk is meg kell szereznünk. Idén nyáron szeretném tovább bővíteni a labor műszerparkját, de ismerve a kórház szűkös anyagi lehetőségeit, hasonló megoldást szeretnénk, mint amit a klinika Alváslaboratóriumában

lők szűrését kénytelenek voltunk „kölcson” készülékekkel megoldani, mivel a kardiológiai osztályon működő UH készülékek folyamatos előjegyzéssel üzemelnek.

Közismert, hogy az utóbbi időben több, fiatal sportoló veszítette életét, feltehetően hirtelen fellépő szívprobléma miatt. A Sóstón rendel-

(vértelen, közvetett úton), respirációs kvóciens (RQ), vérnyomásválasz.

Az asszisztensek és az orvosok továbbképzése céljából meghívtuk egy előadásra és bemutatásra a Sportkórház neves szakemberét, **Malomsoky professzort**. Felvettem a kapcsolatot a **Nyírsuli Kht.** vezetőjével,

Bartha Lászlóval, akivel megállapodtunk, hogy a fiatal nyíregyházi **versenysportolóknak** elvégezzük az ergospirometriás és komplex kardiovaszkuláris **szűrését**.

A kardiológiai osztály korábban sikeresen pályázott elektrofiziológiai és hemodinamikai tevékenység végzésére. Az elmúlt években az **elektrofiziológiai laboratórium** kialakításra került. Működésének megkezdésé-

pont. Itt többek között helyet kap az elektrofiziológiai és egy kétegyesleges hemodinamikai laboratórium. Ahhoz, hogy a kardiológusaink a tervezett indulásra tudásban, tapasztalatban, megfelelő vizsgálati számmal a hátuk mögött készen álljanak, szükséges egy **ideiglenes labor** kialakítása. Ezért döntött úgy a kórház vezetése, hogy a DE OEC Kardiológiai Klinikájának szakmai felügyelete mellett a sóstói

szerének kipróbálása, melynek eredményeképpen néhány hónapon belül már **két modern videó- és egy új, hagyományos bronchoszkóppal** dolgozhatnak orvosaink.

A nagy mennyiségű bronchocytológiai minta értékelését az utóbbi időben egy tudógyógyászunk – Koncz főorvosnő – áldozatos munkával végezte, de az újabb törvényi előírásnak megfelelően cytológiai leletet már

amikor ezt átmenetileg nem tudják megtenni. Például a hozzátartozónak is kórházi kezelésre kell mennie, vagy más okból néhány napra el kell utaznia, de nem szeretné szüleit, vagy közeli hozzátartozóját kórházi osztályon elhelyezni.

Kórházunkkal együttműködést kíván kötni egy **magyar egészségpénztár**. Részükre dolgoztunk ki **szűrési programot**, ebben kardiovaszkuláris, onkológiai, és egyéb csomagok szerepelnek. Ennek részleteiről bővebben kapnak tájékoztatást a kedves olvasók.

Végül néhány szót szeretnék szólni az elkövetkező néhány évre tervezett változásokról.

A Nemzeti Fejlesztési Terv II. ciklusában – 2007-2013 között – EU-s források bevonásával a sóstói részleg **komplex rehabilitációs központtá** alakul át. Az aktív osztályok – a pulmonológia kivételével – átköltöznének a Szent István utcái központi kórházba. Helyet kap mozgásszervi, légzés-, gyermek- és neuro-rehabilitáció. A reumatológiai ellátás is itt fog történni. Ezeket az osztályokat egy korszerű, modern technikával felszerelt tornaterem, gyógytornász és fizioterápiás központ szolgálja majd ki. A **krónikus ellátást** korszerűsítjük: két-három ágyas, vizesblokkal ellátott kórtermeket alakítunk ki. **Ápolási osztályt** is tervezünk, hiszen mindkettőre igen nagy az igény. PPP (public private partnership) keretében szeretnénk külső befektetőket bevonni egy **idősek által igénybe vehető apartmanház megépítésébe**. A gyógyfürdő közelsége és a kórházi ellátás gyors elérhetősége miatt hosszú távon hasznot hozhatna a kórháznak.

*Dr. Munkácsy Csaba
Decentrum vezető főorvos*

hez szükség volt egy elektrofiziológiában jártas szakasszisztensre, akit az ősz végén sikerült találnom. Ahhoz, hogy a **hemodinamikai laboratórium** is megkezdhesse működését, szükséges a helyiség kialakítása, az asszisztensi és orvosi személyzet képzése. Mivel a koronarográfiás vizsgálatok és a stentek beültetése igen bonyolult, ezért csak a nagy szakmai gyakorlattal rendelkező kardiológusok végezhetik el, akik hosszú évekig tanulják az eljárást.

A kórházunk életében jelentős változást fog hozni a 2007-es év. Akkor a HEFOP 4.4 elnyert EU-s pályázat 1,2 Mrd Ft-jából és a Megyei Közgyűlés által megszavazott 1,5 Mrd Ft hitelből felépül a régi szülészeti, fül-orr-gégészeti épületben egy modern kardiovaszkuláris köz-

kardiológián elkezdjük az invazív kardiológiai diagnosztikai és terápiás beavatkozásokat. Több hazai és külföldi szívkatéterezést végző laboratórium megtekintése alapján a legmegfelelőbbnek a jelenlegi elektrofiziológiai laboratórium tűnik, némi átalakítás után. Ennek érdekében a napokban a debreceni ÁNTSZ sugárvédelmi szakemberével a helyszínen tájékozódunk. A lehető legkevesebb átalakítás után májusban, júniusban tervezzük a hemodinamikai labor indulását.

A tudógyógyászati osztályoknak nagy problémája, hogy a tavaly ősszel átadott új bronchológiai laboratóriumban régi, részben elavult bronchoszkópokkal dolgoznak. Az elmúlt napokban végetért egy többfordulós tárgyalás, ill. több cég mű-

csak pathológusi szakvizsgálóval rendelkező orvos adhat ki. Addig, amíg a kórházunk pathológusai a főorvosnő supervisor felügyelete mellett felkészülnek erre a feladatra, kellett és sikerült találnom egy kellő gyakorlattal rendelkező **pathológust**.

Kórházunk bevételeinek növelésében az OEP által finanszírozott ellátások számának növelése érdemben már nem játszik szerepet (lásd pl. volumenkorlát). ezért a menedzsment olyan bevételi forrásokat keres, ami ettől független. Így olyan **nem OEP finanszírozott tevékenységeket** tervezünk bevezetni a Sóstón, mint pl. idősek betegek átmeneti, néhány napos térítéses ellátása. Elsősorban olyan idősek embereket várunk, akiket hozzátartozóik ellátnak, de olyan helyzet adódik,

**Turcsán Andrásné
Pampuch Ildikó**
osztályvezető főnővér

2006 január 16-a óta látja el az osztályvezető főnővéri feladatokat a sebészeti osztályon.

Családjában nincs hagyománya az ápolónői pályának, sem közeli, sem távoli rokonságában nincs senki, aki ennek a területnek a közelében dolgozna. Őt talán mások problémái iránt fogékony, érzékeny lelke, segítőkészsége vonzotta ehhez a szakmához. Nyíregyházi lány, ebben a városban végezte alap- és középfokú tanulmányait. 14 éves korában – a mai napig számára nagyon kedves – osztályfőnöke fedezte fel benne azokat a képességeket, amelyek már akkoriban érzékeltek alkalmasságát erre a nagyon szép pályára. A továbbtanulási lehetőségek közötti választásában, tanára javaslata is közrejátszott abban, hogy a Kölcsey Ferenc Gimnázium és Szakközépiskola Egészségügyi tagozatán folytatta tanulmányait. Kezdetben szülész-női álmokat dédelgetett, az új élet világrajzvetelénél akart segédkezni, akkoriban még nem gondolt arra, hogy valaha majd a sebészeten fog dolgozni. A szakközépiskolában a gyakorlati órákon elsajátított ismeretanyagának azonban nagy volt a motiváló ereje döntésének meg-

változtatásában, hiszen ezen a foglalkozásokon ismerte meg, mi a feladata a betegellátást végző ápolónőnek. Itt tudatosult benne, hogy jól választott, mert ez a neki való feladat. Középiskolai tanulmányainak befejezését követően ápolónői munkáját Nyíregyházán, a Jósa András kórház Baleseti Sebészeti Osztályán kezdte, ahol akkoriban nagyon nagy volt a nővérhiány és ezzel párhuzamosan sok a feladat. A Baleseti Sebészeti Osztályon húsz esztendőn keresztül dolgozott. 15 évig, mint ápoló, 5 éven keresztül pedig, mint főnővér-helyettes. Megismerte a szakma minden apró kis szegmensét és szépen haladt fölfelé a ranglétrán. Közben folyamatosan tanult, képezte magát, részt vett felnőtt szakápolói képzésen a Zay Anna szakközépiskolában, ezután egy másik szakterületből, a geriátriából szerzett szakápolói képesítést az egészségügyi főiskolán. A tanulást most sem hagyta abba, mivel úgy gondolja ez a munka megköveteli, hogy folyamatosan „top”-on legyen az ember. Munka mellett beiratkozott a DOTE Egészségügyi Főiskolai Karára, ahol jelenleg harmadéves diplomás ápoló hallgató. Jól érezte magát a baleseti sebészeten, hálás volt kollégáinak – hiszen mint mondja, – nagyon sok segítséget kapott tőlük nemcsak a szakma mesterfogásaiból, hanem emberségből, szeretetből egyaránt. A néha fárasztó munkát pedig feleltették a sikerélmények, amikor egy-egy idős embert meggyógyítottak, pl. csípőtáji töréssel, és már a műtétet követő második vagy harmadik napon olyan kedvező fizikai állapotba került, hogy le tudták szállítani az ágyról, ez már óriási eredmény volt, ami mindig jó érzéssel töltötte el. A fő-

nővér-helyettes munkaköre igen szerteágazó, nemcsak a dolgozók irányítása volt a feladata, hanem részt vett a műszak ellátásában is, hogyha nem volt éppen műszakos ápoló, akkor ellátta ezt a feladatot, ha nem volt kötözős nővér, akkor kötözős nővérként dolgozott, minden munkakört el kellett látnia, mindenhez értenie kellett.

Ez év januárjában fordulat következett be addigi munkájában, ekkor kérték fel a Sebészeti Osztály osztályvezető főnővéri feladatainak ellátására. 20. baleseti sebészeten eltöltött év után, számára is meglepetés volt ez a váltás. Az ápolási igazgatónő javaslatára – aki nagyon bízik képességeiben, hogy ezt a munkakört becsülettel tudja ellátni – változtatott addigi megszokott életén.

Változott munkaköre, növekedtek feladatai. A baleseti sebészeten 80 ágyat kellett szemmel tartani, itt pedig 120 ágyat, már eleve 40 beteggel többet kell el látniuk, emellett az osztályhoz tartozik két ambulancia és két iroda. Ennek megfelelően a szakdolgozók száma is magasabb, nemcsak a betegeké. A minden tekintetben az előzőtől nagyobb osztály ápolói munkájával kapcsolatos összes gondjából, megoldásra váró problémáit fel kell vállalnia és meg kell oldania. Feladatköre igen széles, mindenre kiterjedő, az osztály gazdasági munkájától kezdve a teljes betegellátásig, a betegfelvételtől a betegadminisztrációig, de ki kell, hogy terjedjen a figyelme a pontos dokumentációra is. Az osztályvezető főnővér dolga, hogy ezt a rendszert a betegek érdekeit maximálisan szem előtt tartva megfelelően, gördülékenyen működtesse, segítve az orvosok munkáját.

Januárban vette át az osztály

tály ápolói feladatainak irányítását, mivel ezt az osztályt is átszervezték, összevonták a két sebészetet, elkerülhetetlen az ésszerűsítés az ápolási területen is. Sok mindenen szeretne változtatni az európai uniós elvárásokkal összhangban, a betegek lehető legjobb, minőségibb ellátása érdekében. Ennek része, hogy folyamatban van az osztály felújítása, mind a három részlegben. Emellett igényeltek új, korszerűbb ápolási eszközöket, többek között éjjeliszekrényeket, új magasabb komfortfokozatú ágyakat, mindenféle a nővérek munkáját, a színvonalasabb betegellátást segítő segédeszközöket.

Nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a nővérek empátikusak, humánusak és jól képzettek legyenek. Hiszen a rossz kedvű dolgozó, a kedvetlen nővér negatív hatással van a betegre is, aminek különösen a kórházi ágyon pszichés következményei is lehetnek.

Számos terve megvalósításra váró elképzelése van, óriási tenni akarással és lendülettel vetette bele magát új munkaköre ellátásába. Pillanatnyilag csak erre koncentrálni, hogy minél jobban megfeleljen a megnövekedett elvárásoknak. A munka és tanulás mellett egyelőre nem gondol kikapcsolódásra – azt mondja – még el kell tennie néhány hónapnak új munkakörében, hogy minden átszervezésre érett folyamatot elképzeléseinek megfelelően megreformáljon, és majd ezután egy kicsit több időt fog fordítani magára, magánéletére, de úgy véli ennek még nincs itt az ideje. Most még a munka a legfontosabb, hogy a lehető legszínvonalasabb ellátást nyújtsák a betegeknek, hiszen megérdemlik. Úgy véli, jó irányban haladnak, de még sok a tennivaló. km

Vida Katalin
osztályvezető főnővér

Fiatal, energikus és nagyon határozott. Szébb pálya mint az ápolás nem is létezik számára. Ebben az esztendőben bízták meg a Szemészeti osztály főnővéri feladatainak ellátásával.

Úgy gondolja, hogy génjeiben van kódolva az ápolási munka iránti szeretet. Ennek a tevékenységnek azonban családi hagyományai is vannak. Nagypapja felcserként tevékenykedett a háborúban, nagyanyja feladata az egykori kórházi műtő tisztán tartása volt, édesanyja pedig ápolónőként dolgozott. Így nem csoda, hogy családi körben időnként szóba került a kórház, az egészségügy, hogy mi történt, milyen feladatok voltak, a munka során milyen gondok, milyen örömek adódtak. Ezekre a beszélgetésekre természetesen kislányként nyitott volt és ha nem is szándékosan, de valahogy tudat alatt úgy irányították, hogy ezt a pályát válassza. Az egészségügy másik oldalával korán megismerkedett, mivel édesanyja gyakran betegeskedett.

Egészségügyi tanulmányait 1982-ben kezdte a Kölcsey Ferenc Gimnáziumban és Szakközépiskolában. A mai napig emlékeztetésekre számára ezek a középiskolai évek, hiszen rengeteget

tanult, itt tudatosították, mélyítették el benne a szakma iránti szeretetet. Meghatározó tanárai voltak, többek között Révészné Marika néni és még nagyon sok ízgyerig jó pedagógus, akik nemcsak a szakma alapjait és mesterfogásait sajátították el, hanem példát mutatnak emberségből, szakmai alázatból is. Az érettségit követően a Jósa András kórház Szemészeti osztályán kezdte pályáját. Abban az időben még egészen más volt a világ, az emberi kapcsolatok erősebb köteléket jelentettek. Az ún. „nagy öregek”, a nagy-nagy példaképek még aktívan dolgoztak ezen az osztályon, akik megmutatták hogyan épül fel ez a rendszer, hol van a fiatalok helye a hierarchiában, megtanították a betegek iránti alázatra, egy olyan szakmai tartást adtak, – ami azt mondja – végig kíséri egész életét. Hat éven keresztül dolgozott a Szemészeti Osztályon. Szerette az ott folyó munkát, sokat tanult, de úgy érezte másfajta tapasztalatokat is szereznie kell, ekkor hívták a Sürgősségi Betegellátó Osztályra, amely abban az időben éppen átalakulóban volt. Dr. Pikó Károly vezetése alatt egy lendületes, tenni akaró gárdába került. Az akut betegellátás területén ez az egyik legnagyobb szakmai kihívást jelentő, legfárasztóbb terület, amely állandó magas adrenalin-szintet, felfokozott munkatempót kíván a dolgozóktól, mégis szerinte az egyik legcsodálatosabb szelete az egészségügyi ellátásnak. Öt éven keresztül dolgozott műszakban, közben munka mellett intenzív szakápolói végzettséget szerzett, majd az egészségügyi főiskolán 1998-ban diplomás ápolóként végzett. Kilenc évig látta el a főnővér-helyettesi

feladatokat, valamint az osztály intenzív részlegén folyó ápolás minőségéért felelt. Sokat jelentett számára ez a tevékenység, mert sok új ismeretet szerzett a vezetői munka területén. Az elmúlt években felügyelte a hallgatók sürgősségi gyakorlatát, és minőségügyi belső auditorként is tevékenykedett. Az intézet reanimációs képzésében mai napig örömmel vesz részt. Úgy érzi szerencsés, hogy ezen a két osztályon, a szemészeten és a sürgősségin dolgozhatott, hiszen az egyik megadta az alapokat, megtanította az ápolási szakma alapvető fogásaira, a másik osztály pedig szakmailag olyan felkészültséget olyan minőségi munkát kívánt, ami a szakma csúcsát jelenti. Mindkét helyen a szó valódi értelmében munkatársakra talált. Úgy véli, aki hosszú ideig megmarad ezen a pályán, annak az embernek a segítőkészség, az empátia a sejtjeiben van. Ebben az esztendőben újabb megkeresés, újabb előrelépés történt szakmájában, visszahívták a Szemészeti osztályra a főnővéri feladatok ellátására. Ez a munkakör igen összetett, egyrészt többet ad, mintha nővérként dolgozna, hiszen vezetői feladatokat kell el látnia, irányítania a nővérek, a hozzá beosztott dolgozók munkáját, emellett foglalkoznia kell a betegek ügyes-bajos dolgaival, panaszaiával, ami viszont azt jelenti, hogy a sok-sok adminisztráció és irányítási feladat mellett kevesebb idő jut közvetlenül a beteggel történő foglalkozásra. Sokat változott a Szemészeti osztály az eltelt 14 esztendő alatt, amikor kezdő nővérként először lépte át az osztály küszöbét. Változott a műtéti technika, ennek következtében rövidült a betegellátás ideje, hiszen ma

már csupán átlagban 2-3 napot töltenek a betegek az osztályon. Ezekhez a megváltozott körülményekhez természetesen alkalmazkodnia kellett. Szerencsésnek érzi magát, hiszen elődje rendszerezte az osztály ápolási tevékenységét, kialakította az átlátható dokumentációs rendet, ami jól működik. Ügyesek, tapasztaltak a nővérek, a szakszemélyzet. Nem akar változtatni a betegek javát szolgáló, a gyors munkavégzést jelentő gyakorlaton, de természetesen vannak olyan feladatok amelyeket vezetőként a jobbitás szándékával szeretne megreformálni. Eddigi tanulmányai és tapasztalata tudatosította benne, hogy – az ápolás szakmai és emberi tényezőit nem hagyva figyelmen kívül – egészségügyi szolgáltatást végeznek. Úgy kell ellátniuk a betegeket, hogy ne legyen okuk panaszra, emellett olyan elérhető életteret kell biztosítani a dolgozók számára, hogy maximálisan megfelelhessenek az egyre növekvő, a külvilág és a kórház által támasztott elvárásoknak. Ezt a betegközpontú szemléletet szeretné továbbfejleszteni környezetében.

Magánéletében az eddigiekhez képest egy kicsit többet akar foglalkozni magával a jövőben. Egyéves az unokaöccse, aki nagyon igényli környezete szeretetét és törődését. Úgy tervezi, hogy ezentúl jobban beosztja szabadidejét, hogy több maradjon családra, barátokra, nyelvtanulásra, természetjárásra. Mindarra, ami a kikapcsolódást, a feltöltődést jelenti, hiszen az elvárásoknak is csak úgy lehet megfelelni, ha összhangban van a munka a magánélettel, jut idő pihenésre, hogy ismét újult erővel láthassa el feladatait.

Jávor Pál

osztályvezető ápoló
III. sz. Belgyógyászati Osztály

Április 1-jétől bízták meg a III. számú Belgyógyászati osztályvezető ápolói feladatainak ellátásával.

Családjában pályaválasztását illetően fehér hollónak számít, hiszen felmenői között nincs senki, aki az egészségügyben dolgozott volna. Vonzalma ez iránt a pálya iránt a középiskola utolsó évében alakult ki. A Zrínyi Ilona Gimnáziumban tanult, ahol kedvenc tantárgya a biológia volt. Érettségi után a pszichiátriai osztályon helyezkedett el a Jósa András kórházban segédápolóként és élesben itt érzékelte először, hogy milyen is az ápolói munka, itt szembesült szépségeivel és nehézségeivel egyaránt. Nem hátrált meg, hanem egyre nagyobb elhivatottságot érzett eziránt a pálya iránt, de úgy vélte, ahhoz, hogy megfeleljen a követelményeknek és jó szakember váljék belőle, tanulnia kell. A továbbtanulási lehetőségek közül a Debreceni Orvostudományi Egyetem Egészségügyi Főiskolai Karát választotta, amely abban az időben nappali tagozaton még Gyulán működött. Szép diákéveket töltött a főiskolán, ebben a kisvárosban nagy barátságok születtek, sokat tanult, rengeteg új ismeretet szerzett, ame-

lyeknek igen jó hasznát veszi munkájában. A főiskola évei alatt, a gyakorlati oktatás során, az ottani kórházban ismerkedett meg egy nagyon empatikus, rendkívül emberközpontú szemlélettel és azaz, hogy a fekvő- és járóbeteg-ellátás nemcsak az orvosi munkán alapszik, hanem rendkívül fontos a betegellátás szempontjából az ápolók munkája, hiszen ők vannak egész nap a beteggel. A gyógyítás folyamata alatt, egy krónikus fekvőbetegnél számtalan felfekvéssel, lázzal járó eset fordulhat elő, amelyek kedvezőtlenül befolyásolhatják állapotát. Tanulmányai mellett a gyulai kórház traumatológiai osztályán dolgozott másodállásban, hogy leendő munkájáról minél több gyakorlati tapasztalatot szerezzen, nyaranta pedig ugyancsak munkával, Nyíregyházán, a Jósa András kórházban töltötte szünidejét, a III. sz. Belgyógyászati Osztályon. Ez volt az a szakterület, amely leginkább érdekelte és vonzotta. Itt kóstolt bele, hogy milyen is a team munka, amikor az ápolók az orvossal együttműködve látják el a betegeket. A főiskola befejezése után nem volt kérdés számára, hogy a III. sz. Belgyógyászati Osztályt válassza munkahelyéül. Két esztendőn keresztül ápolóként dolgozott ezen az osztályon, majd 2001-ben egy újabb munkalehetőség kínálkozott, a budapesti székhelyű Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézetnél, melynek vezetői a regionális koordinátori teendőket ellátásával bízták meg ebben a régióban. Képzéseket, továbbképzéseket, szakképzéseket, vizsgákat szervezett. Új feladata mellett azonban nem akart kiesni az ápolói gyakorlati munkából, ezért félállásban ezeket a feladatokat is ellátta. 2006-ban újabb kihívás, újabb fordulat követke-

zett, ami azt jelentette, hogy a teljes osztály ápolási feladatait irányíthatta. Örült ennek a feladatnak, hiszen ez volt a nagy álma, amire évek óta készült, amiért hosszú éveken keresztül tanult, megszerzve a diplomás ápolói képesítést. Korábbi munkája során már felmérte ezen a szakterületen az ápolói munka hibáit, erőseit és határozott elképzelései voltak arról, hogy mely munkafolyamatokon kell változtatni, milyen lehetőségekkel kell élni a minőségi betegellátás megvalósítása érdekében.

(Új feladata mellett azonban még maradt energiája intézeti munkájára is, amit megtartott félállásban, de nem hagyta abba a tanulást sem, hiszen úgy véli nem lehet lemaradni, a tanulással szerzett tudás pedig a jobb munkavégzést segíti elő. Így hát ismét vállalta a néha hatalomig tartó tanulást, a több 100 km-es utazást Nyíregyháza és Pécs között, hogy a város egyetemén okleveles ápolói képesítést szerezzen, emellett most készül angol nyelvvizsgájára.) – Ez utóbbi képzést már befejeztem 2003-ban, csak a nyelvvizsgám hiányzik hozzá, hogy kézhez is kapjam!

Munkájában arra törekszik, hogy a betegek a lehető legjobb ellátást kapják, nem betegként, hanem emberként kezelje őket az ápolószemélyzet. Fialat szakemberként rengeteg terve, elképzelése van a jövőt illetően bár sok mindent a finanszírozás határol be, de ezt a helyzetet igyekszik úgy áthidalni, hogy megnézi azokat a pontokat, ahol a struktúrán lehet változtatni, elsősorban a munkaerő-átcsoportosításban, munkaidő-beosztásban és munkarendben. Úgy véli, munkaerőre szüksége lesz a jövőben. Szeretné a kor követelményeinek megfelelően megvalósítani a betegek ún.

hotelszolgáltatását. Bízik abban, hogy sikerül olyan pályázatokot találni, amelyek ebbe az irányba hatnak. Nagyon fontos számára, hogy a topmenedzsment és az osztály dolgozói bizalmat szavazott elképzeléseinek. Nagyon az elvárásaik, de minden segítséget megkap tőlük munkája ellátásához és ahhoz, hogy véghez tudja vinni az ápolási szakterületen tervezett változtatásokat. Ennek az osztálynak a fő profilja, az általános területi belgyógyászati betegellátás mellett, a kardiológiai, illetve részben az angiológiai feladatok ellátása. Hazánkban e megbetegedésekből eredő halálozások száma az európai országok között az első helyen áll, úgyhogy van mit tenni ezen a területen. Nehezíti a helyzetet, hogy ellátási elérhetőség legközelebb Debrecenben van. Ha az ember belegondol, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg megye távoli pontjairól hogyan és mennyi idő alatt jutnak a betegek az akut ellátáshoz, akkor van mit tenni. Ezt a célt szolgálja a közelmúltban elindult fejlesztések a Jósa András kórházban. Ennek eredményeként már most működik elektrofiziológiai labor, ahol megkezdtek a pacemaker beültetéseket, amelyekre eddig csak a debreceni klinikán volt lehetőség. Új kihívást jelent munkájában az is, hogy itt fogják elvégezni a közeljövőben a koszorúérfestéseket és egyéb beavatkozásokat. Rengeteg megvalósításra váró elképzelése van, örül új munkakörének, hiszen erre készült eddigi életében. A munka és a folyamatos tanulás mellett természetesen nagy hangsúlyt kap életében a család.

Van egy nyolc hónapos tündéri kislánya, aki nagyon igényli, hogy édesanyja gondoskodása mellett édesapja is dédelgesse.

km

Királynőkből, futottak még

A nyíregyházi Női Röplabda Klub az idén nem jutott be a bajnokság döntőjébe. Az elődöntőben ugyanis megállította őket a tavalyi bajnok Vasas. Az NRK így a bronzéremért küzdhet a Gödöllővel szemben. A dobogó legalsó foka tehát még meglehet, és a Magyar Kupában is a legjobb négy között van a gárda, de lassan hozzá kell szokniuk az együttes szurkolóinak, hogy az aranykorszak végérvényesen leáldozott.

Az aranykorszakot az új évezred első évei jelentették, amikor a csapat sorozatban nyerte a bajnokságokat és a kupákat hazai fron-

ton, sőt a közép-európai kupát is sikerült elhódítani. A csapat mögött egy tehetős helyi vállalkozó állt, aki eldöntötte, hogy bajnokcsapatot farag a kedvenc klubjából. Megvették a letehetősebb és legjobb magyar, és Magyarországon játszó külföldi játékosokat. A szakmai stábot pedig az akkori legjobb magyar edzőpáros alkotta, Forman József és Ludvig Zsolt személyében. Ilyen feltételek mellett nem is várható más a gárdára, mint az aranyérmek halmaza.

A bajnokságban nem igazán volt ellenfél, még csak megszorítani sem tudták, éveken keresztül, a lányokat. A kezdő hatosba bekerülni csak akkor lehetett, ha valaki extra formába került, vagy lebetegedett valaki és helyettesíteni kellett. A kispadon is válogatott játékosok ültek. A klub meg sem állt négy bajnoki és öt kupadicsőségig.

A korszak végét a tulajdonos kiszállása jelentette. Megszűnt az anyagi háttér, a játékosok nagy része elhagyta az együttest és távozott a vezetőedző is. Maga a klub is végveszélybe került, de a város önkormányzata felkarolta. A vezetőedző, az addigi másodtréner Ludvig Zsolt lett, aki egyben a klub

menyit is ér ez a két második hely. Ez már egy másik csapat volt.

Az egész magyar röplabdában generációváltás következett be. Éppen a Vasasnál, amely ekkor mindkétszer megvert minket a kupa- és a bajnoki döntőben, történt meg a legtudatosabban a fiatalítás, amely magával hozta a sikereket is. A nyíregyházi szurkolók pedig keseregtek, hogy nem sikerült visszaállítani a

szakvezetőkkel való beszélgetés után mondani tudok.

A bajnokságban három-négy azonos képességű csapat van. Tudásban nem igazán múlja felül egyik a másikat. A pillanatnyi forma és a morális állapot dönti el a meccseket. És valahol itt van a lényege a helyzetnek, ami miatt kijelentettem, hogy vége a sikertörténetnek. Nem a lányok formájával volt a gond, hiszen mind fizikálisan mind taktikailag

csapat renoméját és bíztak az idei évben.

És nem véletlenül. Látni és tapasztalni a fővárosi riválisnál bekövetkezett változások hatékonyságát, a szakvezetés itt is a fiataloknak adta meg az esélyt. Kiegészülve néhány, rutinosnak számító játékoskal és helyi fiatalokkal, egy ütőképes gárda alakult. A cél nem is lehetett más, mint ismét döntőt játszani mindkét fronton és a nemzetközi porondon is tapasztalatokat gyűjteni.

És, hogy mégis miért tettem pontot a bevezetőben a mondat és a gondolat végére? Mert a régi sikerek már valóban nem térhetnek vissza a közeli jövőben. Nem vagyok röplabda szakember, így csak arra tudok támaszkodni, amit a pálya szélén állva látok és amit a

felkészülten várta az elődöntők meccseit a gárda. De éppen a három elvesztett összecsapás és a kiesés pillanataiban kesergő vezetőedző szavaival élve, ez a csapat lelkiileg gyenge egy ilyen feladatra. Amíg a Vasas küzdeni készült velünk a döntőbe jutásért, addig a mieink csak játszani akartak. Nem ugyanaz. Meglátott.

Nincs szándékomban temetni a gárdát és nem is szabad. A Magyar Kupa még előttük áll, és amennyiben megnyeri a csapat és még a bajnoki bronzot is begyűjti, akkor nem sikertelen az idei szezon. De a legkomolyabb célokat csak a legerősebbek érhetik el, akik minden értelemben a legjobbak. Vagy új cél kell, új emberekkel.

Szabó Csaba

Tavaszcvarás

Szófogadó, lerágott csontú ágak
Kimondatlan megfagyott panaszok
Rég elföldelt kamasz vágyak
Szétrágott por-hamu csillagok

Bekapart koporsó nyárban
Dohszagú, éretlen remény
Hanyag – tékozló orgiában
Elvetélt, másnapos költemény

Komában botladozó régmúlt
Pislákoló vad megváltás
Az agy poshadt, bénult
Koszos erekben folyik az áldás

Fújom a parazsat
Ordítva, hámlik az ajkam
Mint letört agyarat
A múltat kezembe kaptam

Csapkodok vele virágra – világba
Nyaldosom rút sebeim
Rárévedek egy új világra
Halljátok, hajdani kedveseim?

Toporgok, porolom szennyes ruhámat
Tisztulni kell mindenáron
Éveim unnak, utálnak
Indulok, tudom bőröm véresre síkálom.

Dolinay Tamás

Rajz: Szabó Tibor

Szegény embert még az ág is húzza

Dezső, az aranyhal csendben pihent a feneketlen tó ülepén. Túl volt már megannyi fárasztó éven és az ideai szezon után nyugdíjba készült. Az a kevés kis kapcsolódás, amit a téli időszak jelentett, elmúlt, a tó jege felengedett és egyre-másra jelentek meg a kívánságra éhes horgászok. Dezső amúgy nagy múltú aranyhal család legkisebb ivadéka-ként, hagyományosan jó kapcsolatot ápolt a Szerencsejáték Rt.-vel és megannyi „nyeremény-gyárral”. Nem túl baráti, de legális viszonyban állt az APEH-hel, az Országos Választási Bizottsággal és egyéb illetékes karhatalmi szervvel. Voltak természetesen autó-, ingatlan-, ékszer-, ruha-, kisállat-nagyállat kereskedő és politikai kapcsolatai is. No meg per-

sze alvilági munkatársai, minden, ami a kívánságok teljesítéséhez manapság szükséges. Még egy verőlegény céggel is humanitárius kapcsolatot ápolt. Kollegiális jó viszonyban volt a Téliapóval, Jézuskával, a Jótündérrel, és a külföldi munkatársakkal természetesen. A tavaszi szezonnal beindult a verkli. Minden hónapnak megvannak a kívánói. Születésnapok, névnapok, évfordulók stb. Pláne, hogy még választások is lesznek. Már régen felverték sátraikat mindenféle oldal táborai, akik nyerni szeretnének. Az ide-oda himbálózó kövér kukacokról persze nehezen tudta eldönteni, hogy kihez tartoznak, és valljuk meg őszintén, nem is nagyon hozták tűzbe. Huh még egy dolgos év, gondolkodott

hangosan és elmélkedését a felszín felé szálló buborékraj kísérte. No persze, itt ez a ledolgozott sok év, a rengeteg kívánság, a nyugdíj, pedig csak az éhenhaláshoz elég. Ahhoz persze bőséges. Ilyenkor aztán kitolásnak érezte, hogy ő persze semmit sem kívánhat. Ifjanc korában többször próbálkozott a tükör előtt, de nem járt sikerrel. Nem lettek volna nagy elvárásai. Csak csendes kis akváriumot szeretett volna, ahol nyugodtan pihenhet. Az utóbbi időben aztán egyre-másra azon kapta magát, hogy el nem ítéltető módon igyekszik a három kívánságból egyet megboltonni magának. A valóság-show-kon és parlamenti közvetítéseken szocializálódott horgásztábor azonban nemigen hagyta bepalizni

magát. Hiába tálalta nyere-ményadóként a mínusz egy kívánságot, igyekezett sztrájkolni feltüntetni mondván, hogy a szakszervezet csak két kívánásra ad engedélyt, de ez is túl átlátszó-nak bizonyult. Az inflációt sem vette be senki. Jelenésem van, kapcsolt hirtelen az ereszkedő horog láttán, s amíg a felszínre emelkedett végig azon törte a fejét, hogyan lehetne elcsaklizni azt az egy fránya kívánságot. De megvalósítani már nem volt ideje, mert szempillantás alatt nyársra került. A tűrhetetlen éhségét pedig lassacsán csillapító egészségügyi dolgozó tele szájjal gondolt arra, lehet, hogy idén minden jobbra fordul, és meghallgatásra kerül három vagy legalább négy kívánsága.

ge@gu

Az Európai Stroke Prevenció Napot a Stroke Szövetség Európáért hirdette meg és szervezi, amihez csatlakozott a Magyar Stroke Társaság.

Mi a Stroke Szövetség Európáért (SAFE)?

A szövetség 2004. októberben alakult, az Európai Parlamentben 2003. júniusban tartott stratégiai tanácskozás eredményeként. A tanácskozás eredményeként született meg egy deklaráció, melyben felszólítják az Európai Uniót és tagállamait, hogy a stroke-ot megelőzhető katasztrófaként kell tekinteni. A SAFE egy non-profit szervezet, mely összefogja az európai betegcsoportokat.

Céljai:

- Elősegíteni a stroke-kal kapcsolatos tájékozottság javulását
- Elősegíteni a megelőzést
- Meghatározni a rizikócsoportokat
- Javítani a megfelelő kezelés és gondozás elérhetőségét
- Javítani a stroke-on átesettek és családjuk életminőségét
- Felhívni a politika, a döntéshozók figyelmét a stroke fontosságára
- Elősegíteni a stroke területén a kutatásokat
- Jelenleg 15 ország csatlakozott a szövetséghez. A magyar tagszervezet az Egyesület a Stroke Megelőzéséért (ESZME)

Mi az Európai Stroke Prevenció Nap?

Az első Európai Stroke Prevenció Napot 2005. május 10-én tartották, ebben az évben, szintén május 10-én kerül sor a másodikra.

A fő témái ennek a napnak:

- A társadalom figyelmét ráirányítani a stroke-ra
- Javítani az elsődleges stroke megelőzést a különböző lehetséges eszközökkel

Tervezett program:

A stroke-val és rizikóival kapcsolatos ismeretek páneurópai felmérésének ismertetése.

Elkészült egy kiadvány,

ami a rizikófaktorok felismerésével foglalkozik és tanácsokat nyújt a megelőzést szolgáló tennivalókról.

Az Európa Parlamentben egy kiállítást rendeznek.

Ebéd az Európa Parlament képviselőinek, az Egészségügyi attaséknak és a bizottsági tisztviselőknak, valamint a média néhány képviselőjének részvételével. Az ebéd alatt egy Európai Stroke Prevenció Petíciót adnak át a

résztevőknek. A fentiekhez csatlakozva a tagországok is ráirányítják a figyelmet a stroke fontosságára.

Mi a stroke?

Az angol elnevezés ma már a köznyelvben is elterjedt „szélütés” vagy „gutaütés”. Szakszerűbb magyar megfelelők az „agyi vérkeringés zavar”, illetve az „agyi érkatasztrófa”. A stroke az agy vérkeringésének zavarával összefüggő, hirtelen kezdetű idegsejtpusztulás. Oka az erek érelmeszesedése vagy vérrög okozta elzáródása, illetve az agy állományát pusztító vérzés.

A stroke azonnali orvosi ellátást igénylő, súlyos betegség. A károsodás helyétől és kiterjedésétől függően a stroke következménye változatos. Így gyakori a mozgáskorlátozottság, bénulás, egyensúlyzavar, a nyelés- és beszédzavar, a széklet- és vizeletürítés kontrolljának elvesztése, látászavar. A fentiek következtében a betegek önellátásra képtelenné válhatnak, ápolásra szorulhatnak.

Kialakulásában számos rizikófaktor játszik szerepet, melyek ismerete, kezelése alapvető fontosságú a betegség megelőzése szempontjából. A civilizációval járó számos betegség magyarázza a megelőzés fontosságát. A betegségből adódó egyéni tragédiák a beteg környezetét is

súlyosan érintik, de a közösség és az egészségügy számára is nagy terhet jelent a betegek magas száma. A nyugati országokban a teljes egészségügyi költségvetés 3–4 %-át költik a stroke-ra.

Évente bolygónkon London lakosságával megegyező számú ember válik rokkanttá, és azonos a halottak száma is. Bár a stroke okozta halálozás Európában az elmúlt 25 évben csökkent, ma

is a harmadik leggyakoribb halálokok és a leggyakoribb felnőttkori rokkantságot okozó betegség. Sajnos ez a csökkenő tendencia Európa keleti felére nem érvényes. Világszerte a halálos esetek száma 2030-ra elérheti az évi 24 milliót, így 2020 után a stroke válhat a vezető halál-okká.

Hazánkban évente 40.000–50.000 az új stroke esetek száma, ami a betegek 24–42 %-ánál megismétlődik 5 éven belül. Magyarországon minden 7. ember stroke miatt hal meg. A betegek 32–42 %-a az önálló életvitelben segítségre szorul.

A fenti elszomorító statisztikai adatok és riasztó kilátásokkal szemben egy jó hír említhető: **A STROKE A NEUROLÓGIAI BETEGSÉGEK KÖZÖTT A LEGJOBBAN MEGELŐZHETŐ.** A megelőzés, a stroke rizikó csökkentése szempontjából a három legfontosabb lépés a következő:

- a vérnyomás rendszeres ellenőrzése,
- a magas vérnyomás, a cukorbetegség megfelelő kezelése, a koleszterinszint csökkentése,
- életmódváltoztatás (testsúlycsökkentés, a fizikai aktivitás növelése, dohányzás és alkoholfogyasztás elhagyása).

A megelőzés szempontjából elengedhetetlen fontossá-

gú a lakosság megismertetése a rizikófaktorok jelentőségével a stroke kialakulásában. Már kis vérnyomás-csökkenés is 10 esetből 4 megelőzést eredményezheti.

Európában és így hazánkban is fontos lenne az eredményes megelőzéshez a reális célkitűzések megfogalmazása, a rendszeres adatgyűjtés bevezetése. Pontosan meg kellene határozni a betegséggel összefüggő költségeket, a szükséges pénzügyi forrásokat, és értékelni kellene az egészségügyi szakmai eredmények mellett az elért anyagi megtakarításokat is. El kellene érni, hogy nagyobb támogatást kapjon a betegségmegelőzés, az egészségmegőrző programok.

Bár a Stroke Prevenció Nap a megelőzéssel foglalkozik, nem hagyható említés nélkül az akut kezelés feltételeinek megteremtése sem. Ennek ma még nincs megfelelően kialakítva az intézményi háttere. A több mint 20 évvel ezelőtt létrehozott koronária őrzők mintájára ki kellene alakítani a stroke részlegeket is. Az eddigi tapasztalatok egyértelműen arra utalnak, hogy ezeken a részlegeken minden szempontból lényegesen eredményesebb a betegek kezelése, mint az általános belgyógyászati vagy neurológiai osztályokon.

A teendők rengeteg. A drámai hazai stroke statisztika ellenére még ma is kevés erőfeszítés történik a megelőzésre, és ez mindannyiunk mulasztása. Az emberek keveset tudnak a stroke-ról, a tünetekről, a megelőzés lehetőségéről, az akut stádiumban követendő tennivalókról. Ezért kell alapvető üzenetet kell eljuttatnunk mindenkihez: **A STROKE MEGELŐZHETŐ! A STROKE JELENTKEZÉSE AZONNALI ORVOSI, LEHETŐLEG KÓRHÁZI ELLÁTÁST IGÉNYEL.**

*Dr. Diószeghy Péter
osztályvezető főorvos
ideggyógyászati osztály*

április 11.
2006.

József Attila
AJTÓT NYITOK

Ajtót nyitok. Meglódul lomhán
a főzelék fagyott szaga
és végigvicsorog a konyhán
a karmos tűzhely. A szoba

üres, senki. Tizenhat éve
ennek, mit sosem feledek.
Viaszkos vásznu konyhaszékre
ültem, nyafognék, nem lehet.

Értem, hogy anyám eltemették,
de nincs és nyugtalan vagyok,
ezt nem értem. Felnőtt lehetnék.
(A mosogatótól ragyog.)

Nem fáj, de meg sem érinthettem,
nem láttam holtában anyám,
nem is sírtam. És érthetetlen,
hogy mindig így lesz ezután.

Ratkó József
JÓZSEF ATTILA

Ez a hitvány, gyönyörű ország
megszégyellhetné Janus-arcát.

Édes nagyfiát lökte sínre,
s vigyorgott e halálos csínyre.

Züllött méhébe gyönte vissza,
hogy újból a világra hozza.

Most lucskos csigaházat szárít
pótolni sérült csigolyáit.

Kismama-hasán kín ragyog -
kigyöngyöznek a csillagok.

Ratkó József
MAGYAROK

Gazdag ez a föld. Szül, szül egyre.
Magzatvizet csorgat az árok.
Nehéz domb alatt fészkelődnek
mokány kunok, csontos tatárok.

Dűlőutak szorító combja
közül kibuknak, megszületnek
a holtak - avarok, hunok,
halálukban magyarrá lettek.

A föld az úgy segít magán,
ha már meddő a nők szerelme,
megszüli múltját: fiait,
ellenségeit fölnevelve.

Sírja volt, lett most jó szülője
besnyőnek, kegyetlen töröknek.
Ekevas, gereblye nyomán
tápáskodnak az újszülöttek.

Csontjukra tapad a homok,
édes fű nő lucskos fejükre.
Anyanyelvemen kismadár szól
hozzájuk gyöngéden gügyögve.

Ratkó József
AZ ÖREGEK
Veres Péter emlékének

Az öregek, a gyönyörűek,
s soha elnyugvó kezűek
halállal hűek.
Csontjuk: villáskulcs. Szerelik
aláfekve a földet.
Szétpattognak a szöcskék,
bogarak elgurulnak,
de működni kezd a fa,
de mind a virágok kigyúlnak.
Ahogy az asszony a kutat,
húzogatja a szél az ágat,
s megtelik zölddel a világ.
Ártézi fény csobog.
Bábmész kodunk elnyíló szájjal
mi, taknyosok,
szerszámot adogatni se méltók,
lessük: megy a dolog -
gyökér dolgozik, mag hasad,
a föld forog.

Ratkó József
EGY ÁGYON, EGY KENYÉREN

Egy ágyon, egy kenyéren,
szemünkbe hulló fényben,
tétovázó sötétben,
szerelem fenyesében,

egy földön, egy hazában,
égve egyforma lázban,
hidegben, nyári lángban
egyforma szó a szánkban,

torkot fájdtó perben
tanúként egymás ellen,
homlokod melegében,
homlokom melegében,

zárva eleven kőbe,
lélekben összenőve,
gyönyörű csecsemőnkre,
ráhajlunk az időre.

Költészet Napja

Ratkó József
MÉGISCSEK ŐK
Illyés Gyulának

Mégiscsak ők tartják a földet,
drága halottaink.
Csont török, izom kékül, foszlik
rajtuk a hús, az ing.

Szép szemük behorpad, pedig
vannak már annyian,
mint az égen a csillag, annyi
szülém, lányom, fiam.

Köztük küszködik, feszül
elsőhalott anyám.
Tapossuk ágyékát, gerincét,
járunk a derekán.

Ház épül rájuk; tartanak
falat, falut, hazát.
S jövőnk ha van, ők cipelik
még ezer éven át.

Mert mindent elbírnak, hiszen
mi vagyunk a teher.
Vagyunk mi olyan gyöngék, árvák
minket is vinni kell.

Halandó - egyrangú velük
csak az lehet, aki
oly kemény, legalább magát
meg tudja tartani.

L E C T O R I S A L U T E M

Húsvét után

Végre alábbhagynak a böjti szelek. Valami napsütés is meg-megcsillan a kereti fákön. A jobb kertekben már kacérkodik velünk a hónapos retek és a zöldszárú fiatal hagyma. Az MDF piacon tülekednek a barkaárusok. A serényebbek ablakot pucolnak, kilincset fényesítenek, uram „bocsá” kerítést festenek.

Megindul az invázió a sonkákért, a darabolt combokért a svábkolbászáért, kalácsra is veszik fel a megrendelést. Rögtön pár forinttal drágább lesz a tojás. S láttam két szerencsétlen báránnyt is a grumán-cánál cipelve, hisz a legil-

lendőbb eledel a bárány, akinek persze van hozzá tehetsége, szóval kövér a bukszája.

Szóval a tavaszt köszöntjük és többszörösen a feltámadást. A 40 napos böjt végét, a tavasz győzelmét, a megváltás győzelmét, a megújulás győzelmét.

Ha igaz, a Jézus sírját őrző katonák a feltámadás miatt ujjongó asszonyokat akarták az öntözéssel elhallgattatni. Néphagyomány tőlünk északra a villózás, a fiatal lányok vesszővel való paskolása, a termékenység elősegítésére. A nyuszi is a termékenység szimbóluma, valószínűleg német eredetű szokás. A tojás pedig az új-

jászületése, hogy Jézus is úgy törte fel a sziklasírt, mint egy születő madár a tojás héját. A barka a pálmaágat helyettesíti, mellyel Krisztust üdvözölték, mikor bevonult Jeruzsálembe. A bárány: az ártatlanság szimbóluma. És mi a húsvét a néphagyományokban, a régi fiatalok és a mai öregek, a mai fiatalok és a jövődöbeli öregek számára: az összetartozás, a hagyományok őrzése, az egymás iránti megbecsülés kifejezése, a természet örök megújulásának köszöntése.

Hiszem, hogy mindig így marad.

Dr. Dolinay Tamás
főszerkesztő

Nőgyógyászati rákszűrés előjegyzés nélkül

2006. februárjában átszervezésre kerültek a nőgyógyászati járóbeteg szakrendelések. Az átszervezések oka elsősorban a betegkomfort fokozása volt, de nem elhanyagolhatóak a gazdasági szempontok sem.

Mindannyian ismerjük a Népegészségügyi Program elsődleges célkitűzéseit, naponta hangsúlyozza a média a különböző szűrőprogramok fontosságát. A kórházhoz tartozó nőgyógyászati szakrendelések folyamatosan igen nagyszámú beteget láttak és látnak el, emellett a nőgyógyászati szűrővizsgálatokat is végzik akár külső helyszíneken is.

A Városi Rákszűrő Állomás a tavalyi évben még az Ér utcán volt megtalálható, ahol meglehetősen elszigetelten működött a kórház egészétől. A Szülészeti Tömbben igen nagy forgalmat bonyolítanak a szakrendelések, ami óriási zsúfoltsággal és rengeteg feszültséggel jár annak ellenére, hogy itt a szakrendelések előjegyzéssel működnek. Bár az előjegyzési rendszer célja szintén a betegkomfort fokozása lenne, a várakozási idő túlságosan hosszúra nyúlt, a szűrővizsgálatra jelentkezők sokszor elégedetlenek voltak, és valljuk be okkal.

A fentiekben vázolt helyzet miatt kezdtük el a nőgyógyászati járóbeteg szak-

rendelések átszervezését. A Városi Rákszűrő Állomást a rendelőintézetbe helyeztük át (régi épület, I. emelet, 412. szoba). A célunk az volt, hogy könnyen megközelíthető helyen, nyújtott rendelési időben, előjegyzési rendszer bevezetése nélkül, rövid várakozást követően essenek át betegeink a vizsgálaton. Így lehetővé válik, hogy azok a nőbetegek akik a Rendelőintézetben kapnak ellátást bármely más betegségükkel kapcsolatban, ugyanazon a helyen, előjegyzés, várakozás nélkül elvégeztethessék ezt a rutint, ám gyakran életmentő vizsgálatot.

Dr. Hajnal Judit
járóbeteg szakellátást vezető főorvos

RENDEZVÉNYNAPTÁR • 2006. MÁJUS**Május 4.**

Dr. Dauda György Patológiai Osztály osztályvezető főorvosa születésének 70. évfordulója. *Szervező:* PR Iroda és Patológiai Osztály

Május 12-13.

Országos microfülbébszeti Kongresszus. *Helyszín:* Krúdy Vigadó. *Szervező:* Dr. Füle Erzsébet osztályvezető főorvos, Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyak Sebészeti Osztály

Május 12-13.

Észak-Alföldi ortopédiai találkozó. *Helyszín:* Lugas Szállóda. *Szervező:* Dr. Farkas Csaba osztályvezető főorvos, Ortopédiai Osztály

Május 18-19-20.

Egészségügyben Dolgozó Titkárnők XI. Konferenciája *Helyszín:* Hotel Korona *Szervező:* Titkárság

Május 19.

Neurológiai betegségek az

alapellátásban. *Helyszín:* Sebészeti tömb, Nagyelőadó terem *Szervező:* Dr. Diószeghy Péter osztályvezető főorvos, Neurológiai Osztály

Május 20.

Hypertonia és célszerv károsodások háziorvosi továbbképzés. *Helyszín:* ÁNTSZ Szabolcs megyei Intézete *Szervező:* Dr. Szegedi János osztályvezető főorvos, Belgyógyászati Osztály

KÓR-HÁZUNK

A SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT JÓSA ANDRÁS KÓRHÁZ LAPJA

Felélős kiadó:

dr. Pintérné dr. Gönczi Ágnes
főigazgató

Főszerkesztő:

dr. Dolinay Tamás

A szerkesztőbizottság:

Bugya István
dr. Harsányi Gergő
Jakabné Harcsa Erzsébet
Szabó Tibor
Tass Emőke

A szerkesztőség munkatársai:

Gyarmati Ágnes
Nagy Viktória

Szerkesztő:

Kovács Mariann
kovacs.mariann@nytv.hu

Fotó:

Racskó Tibor

Tervezés,

nyomdai kivitelezés:

Tatár Róbert
reklámgrafikus

Tel.: (30) 903-7883

robitatar@yahoo.com

Ingyenes kiadvány.

Megjelenik kéthavonta
1.500 példányban.

A szerkesztőség címe:

4400 Nyíregyháza,
Szent István u. 68.
Tel.: (42) 465-666

A gyógyító bábok a II.-es sz. Gyermekosztályon

ANESZTEZIOLÓGIAI ÉS LÉLEGEZTETŐ GÉPEK ÁTADÁSA

